

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Bakalářská práce

**Zahraníční obchod a další zahraniční vztahy
Spolkové republiky Německo**

Kateřina Řehořová

© 2022 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Kateřina Řehořová

Ekonomika a management

Název práce

Zahraníční obchod a další zahraniční vztahy vybrané země

Název anglicky

Foreign trade and other foreign relations of the selected country

Cíle práce

Cílem této práce je zachytit vývoj a postavení zahraničního obchodu Spolkové republiky Německo vůči ostatním zemím a dále zhodnotit obchodní vztah Německa s ČR a s dalšími zeměmi. Dále má práce za cíl popsat jaký vliv měla pandemie covidu-19 na německý import a export a porovnat tyto hodnoty s hodnotami před příchodem pandemie.

Metodika

V teoretické části bakalářské práce je charakterizován samotný zahraniční obchod, vývoj světového zahraničního obchodu a popis obchodu Spolkové republiky Německo (import, export). Jsou vypsáni přední vývozcí z celého světa a následně porovnání s Německem. Dále je charakterizováno Německo z ekonomického hlediska (výše HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti) a také je zdůrazněna výše závislosti Německa na zahraničním obchodě.

V praktické části jsou nastíněny obchodní vztahy Německa s ČR a zhodnocena závislost těchto dvou zemí v rámci obchodu. Poté jsou charakterizovány obchodní vztahy i s ostatními zeměmi. Dále jsou v praktické části porovnány údaje o importu a exportu před příchodem a po příchodu pandemie covidu-19.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

Zahraniční obchod, Německo, Česká republika, import, export, Evropská unie, obchod v EU

Doporučené zdroje informací

- DANČÁK, Břetislav a Vít HLOUŠEK, ed. Towards partnership: the third decade of Czech-German relations. Přeložil David KOSINA. Brno: Masaryk University, 2016. ISBN 978-80-210-8541-1.
- EBERLE, Jakub a Vladimír HANDL. Rozpolcená mocnost: krize a rozpory německé zahraniční politiky. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2020. ISBN 978-80-246-4568-1.
- FOJTÍKOVÁ, Lenka a Bohdan VAHALÍK. Zahraniční obchod České republiky pod vlivem globalizačních jevů a procesů. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2015. ISBN 978-80-248-3822-9.
- KHORANA, Sangeeta a María GARCÍA. Handbook on the EU and international trade. Northampton, MA, USA: Edward Elgar Publishing, 2018. ISBN 9781785367465.
- KOLEŇÁK, Jiří. Mezinárodní obchod. Brno: Ircaes, 2015. ISBN 978-80-87502-18-1.
- MANSFIELD, Edward D. International trade and the new global economy. Cheltenham: Edward Elgar, [2015]. International library of critical writings in economics, 307. ISBN 9781784712594.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Mgr. Ing. Petr Wawrosz, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 30. 12. 2021

doc. PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 10. 2. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 21. 02. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Zahraniční obchod a další zahraniční vztahy Spolkové republiky Německo" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15. března 2022

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. Ing. Mgr. Petru Wawroszovi, Ph.D. za čas, který mi věnoval při tvorbě této práce a také za jeho cenné rady.

Zahraníční obchod a další zahraniční vztahy Spolkové republiky Německo

Abstrakt:

Cílem této bakalářské práce je zachytit vývoj zahraničního obchodu Spolkové republiky Německo a také postavení země ve světovém obchodu a ekonomice. Práce má popsat vztahy s hlavními subjekty mezinárodních obchodních vztahů a také obchodní vztah a spolupráci se sousední Českou republikou. Práce charakterizuje závislost Německa a České republiky v rámci obchodu a popisuje vývoj přímých zahraničních investic. V rámci spolupráce s hlavními subjekty mezinárodního obchodu je popsána výměna zboží s Čínou, Spojenými státy, Nizozemskem a Japonskem.

Práce detailně popisuje vývoj německého dovozu a vývozu během pandemie koronaviru a shrnuje, jaké má pandemie následky pro německý obchod. V práci jsou zobrazeny hodnoty vývoje obchodu s Čínou, jakožto první zemí postiženou pandemií a také nejdůležitější zemí německého obchodu. Také jsou shrnuty údaje o obchodu s Francií během pandemie, jelikož je významným obchodním partnerem Německa v Evropě.

Velice důležitá je pro Německo spolupráce s Čínou, neboť je hlavním dovozcem zboží. I Německo je důležitým partnerem pro mnoho zemí. Spolupráce s Českou republikou výrazně napomáhá nejen českému obchodu, ale i celkovému chodu ekonomiky země. Pokud by došlo k úpadku německého trhu, byl by výrazně oslaben i trh český.

Spolková republika Německo byla zasažena několika světovými krizemi, ale pokaždé se dostala během krátké doby zpět na vrcholky světových obchodních žebříčků. Budoucnost německého zahraničního obchodu je závislá na vývoji situace pandemie, ale také na spolupráci s hlavními obchodními partnery. Očekává se, že německý obchod bude mít i nadále rostoucí tendence.

Klíčová slova: zahraniční obchod, Spolková republika Německo, dovoz, vývoz, mezinárodní obchod, mezinárodní vztahy, přímé zahraniční investice

Foreign trade and other foreign relations of Federal republic of Germany

Abstract:

The aim of this bachelor thesis is to capture the development of foreign trade of the Federal Republic of Germany and country's position in world trade and world economy. The work is intended to describe relations with the main countries of international trade relations, as well as the trade relationship and cooperation with neighbouring Czech Republic. This bachelor thesis depicts the dependence of Germany and the Czech Republic on trade and describes the development of foreign direct investments. It describes trade of goods with the main players on international market, which is China, the United States, The Netherlands and Japan.

This work describes in detail the development of German imports and exports during the expansion of the COVID-19 pandemic and summarizes the consequences of the pandemic on German trade. The work shows the values of trade developments in China during the pandemic, as China was the first country affected by the pandemic and also the most important country in German foreign trade. The figures for trade with France during the pandemic are also summarised, as France is an important trading partner within Europe.

Cooperation with China is very important for Germany, as China is the main importer of German goods. Germany is also an important partner for many countries. Cooperation with the Czech Republic helps not just to Czech trade, but also to the overall running of the country's economy. If the German market were to crash, the Czech market would also be severely affected.

The Federal Republic of Germany has been affected by several global crises, but each time it attacked the world trade charts again within a short time. The future of German foreign trade depends on the development of the pandemic situation, but also on the development and cooperation with the main trading partners. German trade is expected to continue on an increasing trend in the future.

Key words: foreign trade, Federal republic of Germany, import, export, international trade, foreign relations, foreign direct investment

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl a metodika.....	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3 Zahraníční obchod	14
3.1 Definice a význam zahraničního obchodu	14
3.1.1 Definice.....	14
3.1.2 Význam.....	16
3.2 Historie a vývoj zahraničního obchodu.....	17
3.2.1 Směnný obchod.....	17
3.2.2 Obchod pomocí všeobecného ekvivalentu	17
3.2.3 Vývoj obchodu.....	18
3.3 Teorie mezinárodního obchodu.....	21
3.3.1 Merkantilismus	21
3.3.2 Klasická politická ekonomie.....	21
3.3.3 Neoklasická ekonomie a mezinárodní obchod	22
3.3.4 Alternativní teorie	24
3.4 Subjekty vnějších ekonomických vztahů	25
4 Charakteristika Spolkové republiky Německo	26
4.1 Základní informace	26
4.1.1 Poloha a rozloha země	26
4.1.2 Povrch	26
4.1.3 Vodstvo.....	27
4.1.4 Obyvatelstvo	28
4.1.5 Politika.....	28
4.1.6 Cestovní ruch	29
4.2 Spolková republika Německo z ekonomického hlediska.....	30
4.2.1 HDP	31
4.2.2 Míra inflace.....	33
4.2.3 Míra nezaměstnanosti	35
5 Zahraníční obchod Spolkové republiky Německo	37
5.1 Vývoj zahraničního obchodu SRN.....	37
5.2 Obchod s hlavními subjekty mezinárodních ekonomických vztahů	40
5.2.1 Čína.....	41
5.2.2 Spojené státy americké	41
5.2.3 Nizozemsko	42

5.2.4	Japonsko.....	43
6	Obchod SRN s ČR.....	44
6.1	Charakteristika České republiky	44
6.1.1	Dovoz z České republiky	45
6.1.2	Vývoz do České republiky	46
6.2	Vývoj zahraničního obchodu mezi SRN a ČR.....	47
6.3	Přímé zahraniční investice.....	50
6.3.1	České přímé zahraniční investice ve Spolkové republice Německo.....	50
6.3.2	PZI Spolkové republiky Německo v České republice	52
7	Obchod SRN v době pandemie	55
7.1	Charakteristika pandemie C OVID-19	55
7.2	Vývoj exportu a importu před, během a po vypuknutí pandemie	56
7.3	Dopady pandemie na obchod SRN	59
8	Závěr.....	61
9	Seznam použitých zdrojů.....	63
9.1	Knižní publikace.....	63
9.2	Internetové zdroje.....	63
10	Seznam grafů	68
11	Seznam tabulek.....	68
12	Seznam zkratk	69
13	Přílohy	70

1 Úvod

Spolková republika Německo je významný obchodní partner pro mnoho zemí z celého světa. Země pomáhá rozvoji těch největších světových ekonomik, ale drží při životě i trhy malých států, jako je například ten český. Tématem této bakalářské práce je zahraniční obchod státu Spolkové republiky Německo. Náplní práce je podtrhnout důležitost správného a rostoucího vývoje německého trhu a závislost zemí na německém importu či exportu. Dále má práce za cíl vylíčit spolupráci s ostatními zeměmi a popsat vývoj německého trhu včetně aktuální situace spojené s propuknutím pandemie koronaviru.

Pro téma práce jsem zvolila obchod Spolkové republiky Německo, jelikož je velice silnou a rozvinutou zemí a je hlavním pilířem celé evropské ekonomiky. Země si již několik let drží přední pozici mezi nejvýznamnějšími světovými obchodníky a je považována za 4. největší ekonomiku na světě. V neposlední řadě je Německo jedním ze států sousedících s Českou republikou. Spolková republika Německo je nejen pro Českou republiku nejdůležitějším obchodním partnerem. Chod českého trhu a růst ekonomiky je závislý na vývoji německého trhu. V práci jsou zachyceny hodnoty obchodu s Českou republikou a také hlavní předměty směny. Obchodníci obou států také často investují u svých sousedních partnerů. Jedna z kapitol je věnována právě těmto zahraničním investicím na území České republiky a Německa.

Spolková republika Německo patří mezi hlavní subjekty mezinárodních ekonomických vztahů. Země vykazuje enormní hodnoty vývozu, ale i dovozu. Hlavním obchodním partnerem je pro tento stát Čína, která je největším dovozcem pro Německo. Úzce navázané vztahy má i s ostatními velkými obchodníky jako jsou Spojené státy Americké, Japonsko či Nizozemsko.

Globální obchod byl a nadále je silně postižen příchodem pandemie COVID-19. V důsledku šíření viru či nastolení nejrůznějších opatření došlo ke zpomalení růstu ekonomik a významnému omezení pohybu lidí i zboží napříč celým světem. Mezi země zasažené vlnou epidemie patří i Spolková republika Německo. Ekonomika této země je silně závislá na exportu. Právě vývoz zboží za hranice Německa vykazoval od roku 2020 značné ztráty, a tím ochromil celou ekonomickou situaci.

2 Cíl a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je zachytit vývoj a postavení zahraničního obchodu Spolkové republiky Německo. Práce popisuje, jakou roli hraje německý zahraniční obchod v celosvětové ekonomice a hodnotí obchod s hlavními subjekty mezinárodních ekonomických vztahů. Tato práce má za úkol vylíčit obchodní vztah Německa s Českou republikou a popsat vývoj přímých zahraničních investic či hodnot exportu a importu mezi těmito státy.

Bakalářská práce definuje, jaký vliv měla pandemie COVID-19 na německý import a export a dále se zabývá porovnáním hodnot německého zahraničního obchodu před vypuknutím pandemie s hodnotami po vypuknutí pandemie.

2.2 Metodika

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části - teoretická a praktická. Teoretickou část lze rozdělit na další dvě kapitoly. První kapitola se věnuje definici a významu zahraničního obchodu. Dále popisuje samotný vznik a následný vývoj zahraničního obchodu z historického hlediska. V kapitole jsou vysvětleny jednotlivé teorie mezinárodního obchodu - merkantilismus, klasická politická ekonomie, neoklasická ekonomie a alternativní teorie. V práci jsou též uvedeny subjekty vnějších ekonomických vztahů.

V druhé kapitole teoretické části je podrobně charakterizována Spolková republika Německo. V práci jsou uvedeny základní informace, ale i geografické či politické údaje. Na konci teoretické části je nastíněna situace Spolkové republiky Německo z ekonomického hlediska, konkrétněji je sledován vývoj hrubého domácího produktu, míry inflace a míry nezaměstnanosti v posledních letech.

Praktickou část této bakalářské práce lze rozdělit na tři kapitoly. První kapitola sleduje zahraniční obchod Spolkové republiky Německo. Jako první je sledován zahraniční obchod s hlavními subjekty mezinárodních ekonomických vztahů celého světa. Dále je zohledněn samotný vývoj zahraničního obchodu Spolkové republiky Německo až do příchodu pandemie.

V druhé kapitole jsou nastíněny obchodní vztahy Německa s Českou republikou, jelikož obě země hrají v zahraničním obchodě druhého státu velkou roli. Práce popisuje závislost těchto dvou zemí v rámci obchodu. Konkrétněji jsou zohledněny přímé

zahraniční investice těchto dvou států a pro porovnání jsou zmíněny i německé zahraniční investice ve světě.

Na závěr praktické části je nastíněna situace v posledních letech, tedy v rámci pandemie COVID-19. Porovnány jsou údaje o importu a exportu Spolkové republiky Německo před příchodem a po příchodu pandemie koronaviru a také vyhodnoceny důsledky působení tohoto viru na trh.

3 Zahraniční obchod

3.1 Definice a význam zahraničního obchodu

3.1.1 Definice

Zahraniční obchod je považován za nejstarší formu ekonomického pohybu přes hranice a dodnes se zařazuje k nejrozšířenějším a nejdynamičtějším formám.¹

„Zahraniční obchod je obchod jedné národní ekonomiky se svým okolím, tj. s jednou či více jinými národními ekonomikami, příp. také jako obchod jednoho státu s jinými státy shodují-li se jejich hranice ekonomik.“²

„Obchod s jinými zeměmi (zahraniční obchod) je směna, kterou provádí právnické a fyzické osoby přes hranice daného státu s právnickými a fyzickými osobami jiných států. Subjektem takového obchodu může být i stát jako celek při realizaci státních zakázek se zahraničními partnery.“³

Předmětem obchodu se zahraničím může dle Novotného (1998) být spotřební či kapitálové zboží, služby i různá práva a licence. Zahraniční obchod může mít tři formy:

- Import – je dovoz zboží a služeb ze zahraničí do tuzemska. Import může být přímý či nepřímý. V přímém importu dochází k obchodu přímo mezi prodejcem a spotřebitelem a nejčastěji jde o obchod s kapitálovými statky. Avšak v nepřímém importu se mezi prodejce a spotřebitele staví třetí strana – zprostředkovatel. Funkce zprostředkovatele spočívá v nákupu zboží v zahraničí od prodejce a poté ho v tuzemsku prodá konečnému spotřebiteli. Zprostředkovatel vyniká svou skvělou orientací na různých světových trzích a měl by vědět, kde je různé zboží potřeba.
- Export – je vývoz zboží a služeb za hranice státu. Stejně jako import lze export též rozdělit na přímý či nepřímý. V přímém exportu vystupují pouze dva subjekty. Tuzemský výrobce prodává své zboží či služby zahraničnímu odběrateli. V nepřímém exportu tuzemský výrobce prodá své zboží či služby tuzemskému zprostředkovateli, který následně toto zboží prodá do zahraničí. Nejčastěji se nepřímý export využívá u spotřebního zboží.

¹KUBIŠTA, Václava kolektiv. Mezinárodní ekonomické vztahy, 2009, s.231.

²ŠTĚRBOVÁ, Ludmila. Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století, 2013, s. 15.

³NOVOTNÝ, Zdeněk, Radka KAFKOVÁ a Věra DYNTAROVÁ. Podniková ekonomika 2.,1998, s. 177.

- Reexport – je vývoz zboží a služeb do zahraničí, i když byly předtím ze zahraničí dovezeny. I reexport má dvě podoby – přímý a nepřímý. V přímém reexportu tuzemský obchodník nakoupí zboží v zahraničí a z této dané země zboží prodá do jiné. Toto zboží putuje ze země, kde bylo vyrobeno přímo do země spotřeby. Zboží se tedy vůbec nedostane do země obchodníka. V nepřímém reexportu obchodník nakoupí zboží, přiveze do své země a až poté ho opět prodá do zahraničí. Reexport se využívá kvůli vysokým poplatkům mezi zeměmi a také kvůli zákazům dovozu či vývozu. Některé společnosti využívají reexport pro doplnění svého sortimentu, který následně s nakoupeným zbožím prodají dál.⁴

Mezinárodní obchod je dále možné rozdělit podle počtu zemí, které se obchodu účastní na:

- Dvojstranný – obchodu probíhá mezi dvěma zeměmi.
- Trojstranný – obchod probíhá mezi třemi zeměmi.
- Mnohostranný – obchod probíhá mezi vícero zeměmi.

Zahraněční obchodní politika může mít dvě formy – protekcionismus a liberalismus. Protekcionistická obchodní politika usiluje o maximální ochranu vlastního trhu, výrobců a spotřebitelů před vnější zahraniční konkurencí. Formami protekcionismu jsou cla, dovozní kvóty či mimocelní bariéry. Tato ochrana je prováděna státem.

V liberální obchodní politice vládne obchodní volnost s minimem zásahů státu do ekonomiky. Liberalismus se snaží otevřít tuzemský trh zahraniční konkurenci a usnadnit tak podnikům přístup na trhy ostatních zemí. Má za cíl odstranění všech možných obchodních překážek. Cílem je dosažení volného průběhu obchodů mezi státy bez jakéhokoliv zásahu státu.⁵ Ani u jednoho ze směrů nelze jednoznačně určit, zda jsou jejich dopady více pozitivní nebo negativní.

K rozvoji zahraničního obchodu přispěly především rozdílné klimatické podmínky či přírodní zdroje. V některých zemích nejsou vhodné podmínky pro pěstování určitých plodů či těžbu nerostných surovin, a proto se dováží ze zahraničí. Dalším předmětem zahraničního obchodu je zboží, které je směřováno spotřebitelům v jiné zemi,

⁴GALAMBICOVÁ, Eliška. *Ekonomika: Kvalitní doučování – účetnictví*, 2011. Dostupné z: <https://www.galambicova-doucovani.eu/moravskoslezska-obchodni-akademie-petrvald/ekonomika/>

⁵SVATOŠ, Miroslav a kolektiv. *Zahraněční obchod teorie a praxe*, 2009, s. 25,26.

a proto dochází k jeho exportu do zahraničí. Díky zahraničnímu obchodu dochází v mnoha zemích k úspoře práce a přírodních zdrojů, kterých tento stát nemá dostatek na výrobu určitého produktu. Je tedy mnohem jednodušší a méně nákladné tento produkt do země dovézt.⁶

3.1.2 Význam

Zahraníční obchod má za cíl zvýšit životní úroveň či rozšířit sortiment země. Obchod se zahraničím také napomáhá udržovat dobré vztahy mezi státy, tím podporuje mírovou politiku a sdružuje státy z celého světa.

Dle Svatoše (2009) lze pro hodnocení významu vnějších ekonomických vztahů využít hned několik hledisek:

1. Efektivnost – popisuje nutnost se v ekonomice zaměřit na vyvážené výrobky, díky kterým daná země dosáhne nejvyšších úspor „společenské práce“. Tento výrobek by se měl stát absolutní prioritou.
2. Proporcionalita – Většina zemí je pro svůj ekonomický růst závislá na ostatních. Nemají kompletně pokrytý trh a pro výrobu mnohokrát musí dovážet produkty a materiál z jiných zemí. Států, které jsou zcela soběstačné a mají veškeré vlastní suroviny pro celou výrobu, je málo. Ani země jako USA či Rusko nejsou zcela soběstačné.
3. Demonstrativní efekt – dle toho, jak se země prezentují pomocí exportního programu, si ostatní státy vytváří představu o úrovni ekonomiky v dané zemi. Demonstrativní efekt může silně ovlivnit ekonomický i společenský pokrok. Šíření a demonstrování aktuálních světových trendů a novinek může zvýšit informovanost o bezpečnosti, náhradě energetických zdrojů a využívání nových neobvyklých zdrojů.
4. Provázanost zemí a stabilita – země, které jsou mezi sebou, nebo i s jinými zeměmi co nejvíce hospodářsky propojeny, mají mezi sebou nejstabilnější vztahy. Proto dochází k maximální podpoře mírových spoluprací a snaze o snížení rizika konfliktů.

⁶RUSMICOVÁ, L. - SOUKUP, J.: Makroekonomie – základní kurs, 2002, s. 120–131.

5. Vzdělanost – Obyvatelé vyvážejících zemí se díky exportu vzdělávají v nových oblastech, a to nejen ve studiu cizích jazyků, ale i v poznávání jiných kultur.⁷

3.2 Historie a vývoj zahraničního obchodu

Zahraníční obchod je historicky nejvýznamnější součástí vnějších ekonomických vztahů. Po 2. světové válce došlo k výraznému zvýšení vlivu zahraničního obchodu na ekonomiky zemí.⁸

3.2.1 Směnný obchod

Samotný vznik obchodu spočíval ve výrobě zboží a následně jeho směnou za jiné, kupujícímu zrovna potřebné zboží. Nejčastěji se jednalo o potraviny. Pomocí směny se začaly realizovat první primitivní obchody. Jednalo se o prostou výměnu jednoho zboží za to druhé. Dnes je tato směna nazývána „kompenzace“.

„V české obchodní terminologii někdy nazýváme kompenzace směnu jednoho zboží zadruhé a barterem směnu několika výrobků mezi výrobcem a konečným uživatelem, což zpravidla zprostředkovávají instituce ve státě vývozce a dovozce, například státní (cedulové) nebo významné komerční banky, obchodní komory a podobně. Velká výhoda barterových operací proti kompenzacím spočívá v tom, že jejich celková bilance nemusí být v rovnováze, rozdíl je vybalancován (uhrazen nebo převeden do nové barterové dohody) příslušnými autorizovanými bankami.“⁹

3.2.2 Obchod pomocí všeobecného ekvivalentu

Barterová směna se po větším rozvoji mezinárodního obchodu stala brzdou. Nově se tedy pro výměnu zboží začal používat „všeobecný ekvivalent“, který měl několik podob např.: zboží, po kterém byla všeobecně velká poptávka, a tudíž bylo vhodné skoro pro každého. Mezi nejpoužívanější patřilo zlato, stříbro, vzácné kovy, ale i sloní kost.

Avšak kvůli změnám v obchodu byla požadována výroba jednotného všeobecného ekvivalentu, a proto došlo k výrobě mincí. Později kvůli vysoké hmotnosti a nepraktickému užívání bylo placení mincemi omezeno a došlo k výrobě prvních papírových peněz.

⁷ SVATOŠ, Miroslav a kolektiv. Zahraniční obchod teorie a praxe, 2009, s. 21.

⁸ KUBIŠTA, Václav a kolektiv. Mezinárodní ekonomické vztahy, 2009, s.231.

⁹SVATOŠ, Miroslav a kolektiv. Zahraniční obchod teorie a praxe, 2009, s. 15.

3.2.3 Vývoj obchodu

Obchody probíhaly již v pravěku, kdy docházelo ke směnám mezi jednotlivými kmeny. V době Antického období se začaly rozvíjet řemesla a zemědělství. Centra obchodů se nacházela v Římě, Řecku, Egyptě, Indii či Babylonu. Nejčastějšími předměty obchodu byly koření, železo, víno, olej, ale také otroci.

Ve středověku se centra mezinárodního obchodu nacházela v oblastech Itálie, Arábie, Byzantské říše, Německa, Francie a Španělska. Během středověku byly vytvořeny první stálé obchodní stezky. Jednou z nejvýznamnějších stezek byla tzv. Zlatá stezka, která vedla celým středem Evropy i přes území dnešního Česka. Z africké části do Evropy putovalo především zlato a slonová kost. Z oblasti Francie se nejvíce vyváželo víno a ze severovýchodních zemí se dováželo dřevo, kožešiny i ryby.

V období „Nové doby“ se výrazně rozvinul námořní obchod a vznikly velké přístavy, které se staly obchodními centry např. ve Španělsku, Portugalsku, Francii či Velké Británii. Vznikly kapitálové společnosti a burzy. Došlo k rozšíření nejen obchodního práva, ale i směnečného a námořního a také ke změně hospodářských ekonomik ve většině států. Začal se tvořit nový měnový systém. Obchodními centry se staly USA, Japonsko a Německo.

Po útlumu obchodu z příčiny světových válek, kdy se veškerý obchod orientoval okolo munice, zbraní a potravin, nastala doba nazývaná vědecko-technická revoluce, která výrazně napomohla růstu počtu obchodů mezi státy.¹⁰

Vývoj zahraničního obchodu v 2. pol. 20. století a na začátku 21. století byl ovlivněn procesy globalizace a internacionalizace:

- **Globalizace** je ekonomický, politický i kulturní proces, který celkově urychluje, rozšiřuje a zdokonaluje pohyb zboží přes hranice států. Rozvoj globalizace silně urychlily vynálezy železnice, telegrafu či rozvoj lodní dopravy v polovině 19. století. Vznikaly nové světové trhy a mezinárodní obchod rostl.
- **Internacionalizace** je proces, při kterém jsou činnosti podniku rozšířeny i za hranice ostatních států. Daný podnik se na území zahraničního trhu snaží využít všech poskytovaných výhod, které tento trh nabízí. Internacionalizace může pozitivně

¹⁰SVATOŠ, Miroslav a kolektiv. Zahraniční obchod teorie a praxe, 2009, s. 16.

ovlivnit podnikovou rentabilitu či napomoci ke snížení nákladů a v neposlední řadě přináší nové obchodní příležitosti.

Prudké zvýšení mezinárodního obchodu, po konci 2. světové války, nastalo již v 60. letech a od přelomu 20. a 21. století neustále zrychluje díky růstu cen komodit a hospodářskému rozmachu. Zvyšujícímu se tempu růstu zahraničního obchodu přispěl vznik velkých nadnárodních společností.

Mezi hlavní obchodní partnery Československa od roku 1948 až do roku 1968 patřili hlavně Sovětský svaz, Polsko, NDR, Maďarsko, Bulharsko a Rumunsko. Největším partnerem byl Sovětský svaz, který se z jedné třetiny podílel na celkových ročních obratech československého zahraničního obchodu. V roce 1968 byly hlavními předměty československého obchodu paliva, suroviny, stroje, dopravní prostředky či potravinářské zboží.¹¹

Za světovou krizi je považováno období od roku 2007 do roku 2009. Krize započala na amerických peněžních trzích a postupně se rozšířila do celého světa. Vznik této krize má za vinu hned několik aspektů. Americká centrální banka měla za cíl oživit ekonomiku a kvůli tomu úrokové sazby snížila na minimální úroveň. Toto rekordní snížení mělo za důsledek vznik neúčelných úvěrů a investic. Dalším neposledním důvodem vzniku této krize bylo chování spotřebitelů. „Míra úspor amerických domácností v letech 1980–2006 klesla z 8 % na 0 %.“¹²

Od druhé světové války je tato krize považována za nejvýznamnější propad celosvětové ekonomiky. Tato krize měla za následek pokles domácí poptávky. Panovala velká nejistota, kam se bude ekonomika vyvíjet. Dále došlo k růstu úrokových sazeb a kvůli úrokové krizi měli lidé omezený přístup k úvěrům, protože banky kvůli nedostatku financí odmítly poskytovat půjčky klientům i sobě navzájem. Došlo ke změně celého kurzového světového režimu. Krize si dále vyžádala i bankrot velkých světových bank a ohrozila celý finanční systém. V roce 2009 se ukazatel vývoje světového obchodu ocitl nejnižší od roku 1900. V roce 2010 byla očekávána 2. vlna této světové krize, ale byla potlačena poskytnutím financí v rámci eurooblasti zemím v nouzi.

Mezi největší aktéry globálního mezinárodního obchodu v 21. století patří USA, Čína a Evropská unie. Mezi lety 2009 a 2012 se export zemí EU prudce zvýšil na hodnotu 1 771 miliard EUR. Do roku 2016 byl vývoj zahraničního obchodu Evropské unie stabilní.

¹¹ PRŮCHA, Václav. Hospodářské a sociální dějiny Československa 1918-1992, 2009.

¹² KALÍNSKÁ, Emilie. Mezinárodní obchod v 21. století, 2010.

Poté opět výrazně stoupl až do roku 2019 na hodnotu 2 132 miliard. Hlavní podíl na obchodu mezi Evropskou unií a dalšími zeměmi má Spolková republika Německo. Dalšími velkými vývozci Evropské unie jsou Francie, Itálie a Nizozemsko. V roce 2019 směřovalo 18 % celkového exportu EU do Spojených států, 15 % do Spojeného království a 9 % do Číny. Mezi lety 2014 a 2019 se výrazně zvýšil vývoz chemikálií (o 35,8 %), potravin a nápojů (o 22,7 %) a surovin (o 20,1 %).¹³

Vývoj světového hospodářství od roku 2019 je silně ovlivněn koronavirovou pandemií. Zavírání hranic a omezení dopravy mezi státy mělo za důsledek prudký pokles nabídky a poptávky a také pokles HDP. Došlo k výraznému snížení obrátů zahraničního obchodu nejen jednotlivých států, ale i celé Evropské unie. Tento úpadek byl zaviněn hlavně snížením exportu zboží. Hodnoty exportu se snížily i u ostatních vyspělých ekonomik. Spojené státy přispěly k propadu celkového exportu zboží, snížením vývozu letadel a dílů. Výrazně přispěla snížením vývozu i Velká Británie. Vývoz Indie či Jihoafrické republiky zaznamenal nejhlubší pokles. V dubnu 2020 tento pokles činil 60 %. V Indii klesl vývoz drahokamů, perel, drahých kovů i bižuterie a v Jihoafrické republice výrazně poklesl export motorových vozidel. Nejvýrazněji poškozenou komoditou jsou jednoznačně motorová vozidla. Export vozidel v dubnu 2020 upadl dokonce o 78 %.¹⁴

Zahraniční obchod je v posledních letech výrazně ovlivněn i přírodními katastrofami či politickými událostmi.

¹³Mezinárodní obchod se zbožím. Eurostat, 2021. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Archive:Mezin%C3%A1rodn%C3%AD_obchod_se_zbo%C5%BE%C3%ADm&oldid=485278

¹⁴Mezinárodní obchod se zbožím v čase nástupu koronavirové pandemie z pohledu ekonomických regionů. ČNB, 2020. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/cnblog/Mezinarodni-obchod-se-zbozim-v-case-nastupu-koronavirove-pandemie-z-pohledu-ekonomickych-regionu/

3.3 Teorie mezinárodního obchodu

3.3.1 Merkantilismus

„Merkantilismus není žádnou národohospodářskou teorií, nýbrž soustavou hospodářské politiky, jejímž vnějším cílem je rozmnožení zlata v zemi“¹⁵ Hlavní myšlenkou merkantilismu byla maximalizace exportu a minimalizace importu. V období mezi 16. a 18. stoletím mělo merkantilistické myšlení vliv na hospodářskou politiku. Stopy merkantilismu se i dodnes vyskytují v hospodářské politice většiny zemí. Jedny z nástrojů, které se aktuálně hojně využívají k podpoře domácí ekonomiky, jsou podpora vývozu a omezování dovozu.

Podle merkantilistů bylo bohatství národa dáno výší národního pokladu, tzn. zásobou drahých kovů v zemi. Tudíž pro zvyšování národního pokladu bylo třeba shromažďovat drahé kovy buď přímo vlastní těžbou, anebo aktivní obchodní bilancí. Země, které na svém území netěžily drahé kovy, musely pro zvyšování národního bohatství rapidně zvýšit vývoz zboží a služeb. Merkantilisté označovali zahraniční obchod jako „hru s nulovým součtem“. Hra s nulovým součtem spočívá v tom, že pokud jedna země vydělá, musí druhá prodělat.

Vznik a vývoj merkantilismu byl spojen již s Kolumbovým objevením Ameriky v roce 1492, kdy cílem této plavby bylo získání dalších drahých kovů. Za hlavní dílo merkantilismu je považována kniha „England's Treasure by Forraign Trade“ napsána nejvýznamnějším představitelem merkantilismu Thomasem Munem. Thomas Mun, hlavní představitel pozdějších Bulloniistů, byl ředitelem východoindické společnosti. Mun byl toho názoru, že nemusí mít aktivní bilanci se všemi, ale stačí aktivní celková bilance, tudíž zboží se může dovážet i vyvážet, ale hlavní je konečná bilance. Dále Mun kladl důraz na výhodnost reexportu, při němž dochází k dovozu a následnému zpracování surovin, které následně opět vyexportuje jako hotový produkt.¹⁶

3.3.2 Klasická politická ekonomie

V období klasické ekonomie představitelé přispívali především k teoretickému vymezení mezinárodního obchodu. Ve většině svých děl tvrdě kritizovali merkantilistický

¹⁵ENGLIŠ Karel. Národní hospodářství, 1994, str. 512.

¹⁶ KUBÍŠTA, Václav a kolektiv. Mezinárodní ekonomické vztahy, 2009, s. 13,14.

system. Jedním z těchto kritiků byl i David Hume a později i Adam Smith či David Ricardo.

David Hume byl skotský filozof a je považován za nejvýznamnějšího předchůdce klasiků. K teoretickému vymezení obchodu přispěl svou esejí „O penězích“, ve které definoval fungování kvantitativní teorie peněz. Hume v esejí popisuje, že kvůli aktivní bilanci dojde k růstu cen, ale také ke zhoršení cenové konkurenceschopnosti podnikatelů. Výsledkem bude tedy snižování salda obchodní bilance. David Hume se dále zabýval i měnovými kurzy, které byly tehdy dány poměrem zlatých obsahů dvou měn.

Adam Smith je považován za zakladatele klasické politické ekonomie. Ve svém „Pojednání o podstatě a původu bohatství národa“ z roku 1776 se věnoval problematice mezinárodního obchodu. Smith byl velkým kritikem merkantilistů. Jeho dílo silně kritizuje merkantilistický názor o mezinárodním obchodu jako hře s nulovým součtem. Jeho nejvýznamnějším příspěvkem k teorii mezinárodního obchodu byla formulace principu absolutních výhod. Tato teorie říká: „Země by se měla specializovat na výrobu těch výrobků, které je schopna vyrábět levněji než ostatní země.“¹⁷

David Ricardo byl autorem teorie komparativních výhod. Tato teorie popisuje situaci, kdy země není schopna vyrábět jakýkoliv výrobek levněji než ostatní země a stále je pro ni vhodné, když se do mezinárodního obchodu zapojí.

John Stuart Mill byl britský filozof a logik a za jeho nejvýznamnější dílo jsou považovány jeho „Zásady politické ekonomie“. Mill také zformuloval teorii reciproční poptávky, která tvrdí, že pro konečnou výši mezinárodního směnného obchodu je nejdůležitější vzájemná poptávka po dovozu.¹⁸

3.3.3 Neoklasická ekonomie a mezinárodní obchod

Neoklasická ekonomie se řadí do období 70. let 19. století až do 30. let 20. století. Neoklasická ekonomie na rozdíl od klasické pracuje s více výrobními faktory a zahrnuje je do modelu. Do modelu je pojat i kapitál. Za nejdůležitější prvky neoklasické ekonomie se označují Hackscherův a Ohlinův model, který vytvořili studenti vysoké školy ekonomické ve Stockholmu Bertil Ohlin a Eli Heckscher. Švédský ekonom Bertil Ohlin

¹⁷ KUBIŠTA, Václav a kolektiv. Mezinárodní ekonomické vztahy, 2009, s. 16.

¹⁸ KUBIŠTA, Václav a kolektiv. Mezinárodní ekonomické vztahy, 2009, s. 15-21.

dokonce v roce 1977 získal Nobelovu cenu za ekonomii. Mezi další důležité modely patří Stolperův a Samuelsonův teorém, teorém o vyrovnávání cen výrobních faktorů či Rybczynského efekt a další.

Hackscherův a Ohlinův model vzniká z předpokladů, že každá země má jiné zdroje výrobních faktorů. Výrobky lze rozdělit podle obtížnosti jejich výroby na kapitálově náročné a pracovní náročné. Model vychází i z podmínek, kdy všechny země mají pevně danou technologii výroby a pohyblivost výrobních faktorů je mezi jednotlivými zeměmi značně omezená. Tato teorie popisuje stav, kdy v zemi, která má poněkud dobré zásoby kapitálu, bude cena tohoto kapitálu výrazně nižší. Jelikož cena výrobních faktorů se odvíjí od výšky jejich relativní nabídky, měla by země v tomto případě zacílit na výrobu kapitálově náročných výrobků. A naopak u zemí, které mají lepší vybavenost v oblasti práce, než v oblasti kapitálu by mělo dojít k zaměření na výrobky náročné pracovním.

Stolperův a Samuelsonův teorém vydaný v roce 1941 je považován za kritiku Hackscherovo-Ohlinova modelu, jelikož model pracoval za předpokladu, že ceny výrobních faktorů jsou konstantní. Pokud poroste cena kapitálově náročných výrobků, výrobce se bude snažit zvýšit výrobu kapitálově náročných výrobků i za předpokladu, že tím uškodí pracovním výrobkům. Poptávka po kapitálu poroste, zatímco poptávka po práci bude upadat. Celý tento proces může být i opačný v případě růstu ceny pracovních výrobků, kdy bude vysoká poptávka po práci, a naopak poptávka po kapitálu klesne. Stolperův a Samuelsonův teorém rozšířil tuto teorii o výrobních faktorech a zohlednil změny cen faktorů a změny cen statků.

Teorém o vyrovnávání cen výrobních faktorů rozšiřuje Hackscherův a Ohlinův model o vliv mezinárodního obchodu na ceny výrobních faktorů. Pokud se země zapojí do mezinárodní dělby práce prostřednictvím obchodu, dojde ke změně struktury rozdělení domácího důchodu. Model popisuje zaměření země na výrobu z výrobních faktorů, kterými je země dobře zásobena. Díky vysoké zásobě tohoto výrobního faktoru, by měl být faktor i výrobek z něho vyráběný relativně levný. Po aplikaci této specializace na kapitálově náročné výrobky a útlumu výroby pracovních výrobků dojde k růstu poptávky po kapitálu a tím se zásoby výrazně sníží a vzroste jeho cena. Naopak poptávka po práci bude klesat, tudíž i cena práce bude nízká.

Dalším z modelů neoklasické ekonomie, byl teorém britského ekonoma Tadeusze Rybczynského, který svůj model publikoval v listopadu 1955. Rybczynského efekt popisuje situaci, ve které dojde k výrazné změně poměru kapitálu a práce v zemi.

Jedním z důvodů této náhlé změny může být například epidemie, kde dojde k výraznému poklesu počtu pracovníků či velký nárůst kapitálu ze zahraničí. Vychýlení může vést k poklesu ceny kapitálu a zvýšení práce. Tímto zásahem se změní celá struktura domácí výroby v užitek kapitálově náročných výrobků či naopak.¹⁹

3.3.4 Alternativní teorie

Dosavadní teorie lze dle Kubišty (2009) považovat za „teorie hlavního proudu“. V ekonomice se ale objevuje celá řada dalších tzv. alternativních teorií, které se kolikrát staví proti doposud jmenovaným teoriím. „Tyto teorie si všímají zejména reálného nesplnění většiny silných předpokladů, na nichž jsou teorie hlavního proudu vybudovány.“²⁰ Patří sem teorie dětských odvětví, teorie zbídačujícího růstu či teorie periferní ekonomiky.

Teorie dětských odvětví vznikla na přelomu 18. a 19. století německým ekonomem Friedrichem Listem, který vycházel z myšlenek amerického ekonoma Daniela Raymonda a amerického ministra financí Alexandra Hamiltona. Tato teorie tvrdí, že by se země měly otevřít působení zahraniční konkurence až v situaci, kdy je průmysl země zcela schopen konkurence. Dle Lista je zcela nemožné, aby si země nechráněná před vnější konkurencí vybudovala dospělý průmysl. I přesto, že Listovy teorie nelze zpochybnit, jejich aplikace v praxi a celkové využití může být sporné.

Teorii zbídačujícího růstu formuloval indický ekonom Jagdish Bhagwati spolu s kanadským ekonomem Harrym G. Johnsem jako odpověď na reakci zemí na změny světových cen. Rozvojové země reagují na tyto cenové výkyvy opačně než při typickém neoklasickém chování. Výrobci při snížení světové ceny výrobku následně zvýší objem výroby a vývozu, aby tím kompenzovali ušlé příjmy. Avšak nátlak na zvýšení výroby a vývozu vede k dalšímu snížení světové ceny. Tento cyklus má za následek zhoršení směnných relací země.

Argentinský ekonom Raul Prebisch se snaží pomocí jeho teorie periferní ekonomiky upozornit na problém zhoršujících se směnných relací. V tomto případě „ceny surovin a základních potravin s nízkou přidanou hodnotou rostou“ či klesají „pomaleji než ceny s vysokou přidanou hodnotou.“²¹ Cena vyspělých výrobků roste rychleji a dochází

¹⁹KUBIŠTA, Václav a kolektiv. Mezinárodní ekonomické vztahy, 2009, s.21-26.

²⁰KUBIŠTA, Václav a kolektiv. Mezinárodní ekonomické vztahy,2009, s.28.

²¹KUBIŠTA, Václav a kolektiv. Mezinárodní ekonomické vztahy, 2009, s.30.

ke zhoršení směnných relací z pohledu rozvojových zemí. V případě vyspělých ekonomik se směnné relace zlepšují.

3.4 Subjekty vnějších ekonomických vztahů

Dle Svatoše (2009) zahraniční obchod přímo i nepřímo ovlivňuje 8 subjektů:

- **Centrální vláda a nižší správní orgány**, které mají své vlastní rozpočty a legislativní orgány, mohou mít velký vliv v ekonomice země. Centrální vláda působí na vnější ekonomické vztahy především různými činnostmi vládních institucí.

- **Parlament** a další legislativní orgány ovlivňují ekonomiku zemí pomocí zákonů. Tyto zákony platí pro všechny domácí i zahraniční subjekty.

- **Politické strany** působí na vnější ekonomické vztahy svými politickými programy, které má za cíl vítězná strana zrealizovat. I po volbách dochází k výrazným změnám v politickém programu. Programy se mění v případě, že po volbách potřebuje vítěz spojence a dochází tedy k různým kompromisům ke spokojenosti vítěze i nového spojence.

- Ve všech zemích mají na ekonomiku i vnější ekonomické vztahy vliv **bankovní instituce**. Banky ovlivňují měnové kurzy, pečují o cenovou stabilitu a řídí diskontní sazby.

- **Armáda, policie a další silové složky** působí na ekonomické vztahy postavením svých reprezentantů, svými nároky na rozpočet, na státní dovoz i vývoz. Tyto složky mají v zemi velice důležitou roli, zvláště pokud je stát vystavován nátlaku protivníků, ať zevnitř státu nebo ze zahraničí.

- Vláda ve všech státech musí brát ohled na přání **asociací podnikatelů či obchodních a hospodářských komor** a přizpůsobit se požadavkům jejich členů. Mezi tyto asociace patří i Svaz zemědělských podnikatelů či Automobilový svaz. Dle podmínek České republiky se členem hospodářské či obchodní komory může stát jakákoliv právnická osoba.

- **Odborové svazy**, jako např.: svaz umělců, advokátů, účetních apod.

- Obraty **velkých průmyslových podniků** mohou být častokrát stejně vysoké jako státní rozpočet menších zemí a častokrát mají stanoviska hlavy těchto společností vyšší politický význam. Všechny společnosti těchto rozměrů většinou obchodují na mezinárodní úrovni.²²

²² SVATOŠ, Miroslav a kolektiv. Zahraniční obchod teorie a praxe, 2009, s. 26,27.

4 Charakteristika Spolkové republiky Německo

4.1 Základní informace

Celý název země je Bundesrepublik Deutschland, v českém jazyce Spolková republika Německo. Oficiální zkratka této země je DE.

Úředním jazykem Německa je němčina. Národní měnou je od 1. ledna 1999 euro. Euro je považováno za oficiální měnu Evropské unie a Spolková republika Německo je jednou z 19 zemí Evropské unie, které jej využívá. Před rokem 1999 se k placení ve Spolkové republice využívala Německá marka (1 EUR = 1,95583 DEM).²³

Hlavním městem celého Německa je Berlín. Dalšími velkými městy jsou Hamburk, Mnichov či Kolín nad Rýnem. Všechna tato města mají počet obyvatel vyšší než 1 000 000.

4.1.1 Poloha a rozloha země

Spolková republika Německo je země ležící ve střední Evropě v mírném podnebném pásu a sousedí s devíti státy. Na severu Německo sousedí s Dánskem. Na jihu země jsou německými sousedy Rakousko a Švýcarsko. Směrem na východ leží Česká republika a Polsko a na západě sousedí s Lucemburskem, Francií, Belgií a Nizozemskem. Na severu území je Německo omýváno Baltským a Severním mořem.

Svou rozlohou, která činí 357 114 km², je Spolková republika Německo 6. největší zemí v Evropě, 4. největší zemí v Evropské unii a 63. největší zemí na celém světě.²⁴ Z celkové rozlohy státu tvoří 2,18 % vodní plochy.

Německo leží v časovém pásmu UTC+1.

4.1.2 Povrch

O Německu lze říci, že jeho krajina je převážně rovinatá a vrchovinná, pokud tedy vyčleníme území Alp. Povrch Spolkové republiky se dělí na tři hlavní oblasti.

První oblast se rozkládá na severu země a jedná se o Severoněmeckou nížinu, která se rozléhá přes jednu třetinu celého území. Povrch této oblasti je silně ovlivněn

²³Exchanging DM for euro. Deutsche bundesbank, 2021. Dostupné z: <https://www.bundesbank.de/en/tasks/cash-management/dm-banknotes-and-coins/-/exchanging-dm-for-euro-616928>

²⁴Largest Countries in the World. 2022. Dostupné z: <https://www.worldometers.info/geography/largest-countries-in-the-world/>

zaledněním v minulosti. Ledovec na tomto území ponechal rozsáhlé plochy rašelinišť a vřesovišť. Severoněmecká nížina je silně zavodněna, nachází se zde přes 600 jezer a protéká zde mnoho velkých řek, které vtékají do Baltského i Severního moře. Jednou z těchto řek je i Labe. Toto území je považováno za nejúrodnější oblast země.

Druhou oblastí je Středoněmecká vysočina. Jedná se až o 400 km dlouhý pás procházející středem Německa. V této oblasti převažují vrchoviny a nízká pohoří v průměrné výšce 500–1000 m. n. m. Na tuto vysočinu navazují směrem na východ i česká pohoří Krušné hory, Český les či Šumava. Území je z jižní strany lemováno řekou Dunaj.

Na jihu země se zvedá pohoří Alpy. Toto pohoří tvoří třetí povrchovou oblast Německa. Pohoří Alpy se kromě Německa rozkládá i na dalších evropských státech jako například Rakousko, Itálie či Švýcarsko. Nadmořská výška tohoto pohoří se pohybuje téměř u hranice 3 000 metrů. V pohoří Alp se nachází nejvyšší hora Spolkové republiky Německo. Jedná se o vrchol Zugspitze dosahující výšky 2 962 m. n. m.

Území Německa se rozkládá na euroasijské kontinentální desce. Nejnižší přirozený bod republiky je 3,54 metrů pod úrovní mořské hladiny. Jedná se o proláklinu u Neuendorf-Sachsebbade ve Šlesvicku-Holštýnsku. Nejnižším umělým bodem v Německu je dno hnědo-uhelného dolu Hambach, který se nachází 293 metrů pod úrovní mořské hladiny v severním Porýní-Vestfálsku.²⁵

4.1.3 Vodstvo

Většina jezer v Německu jsou ledovcového původu včetně největšího jezera – Müritz, které se nachází na severu země přibližně 150 kilometrů od Berlína. Na jihu státu tvoří hranici s Rakouskem a Švýcarskem druhé největší jezero v Alpách – Bodensee. Spoustu jezer především na východě země vznikla zatopením bývalých hnědo-uhelných dolů.

Největší řekou Spolkové republiky Německo s délkou 865 kilometrů je Rýn, který pramení ve Švýcarských Alpách a ústí do Severního moře. Na území Německa, konkrétně v pohoří Schwarzwald pramení druhá největší evropská řeka – Dunaj. Dunaj protéká 10 státy, 4 hlavními městy a ústí do Černého moře. K největším řekám protékající Německem patří i Labe.

²⁵Německo – informace o státu, 2006–2020. Dostupné z: <https://www.zemepis24.cz/staty/nemecko>

K Německu patří několik ostrovů v Severním a Baltském moři. Největším a nejnámějším ostrovem je Rujána s rozlohou 935 km². Dalšími německými ostrovy jsou: Usedom, Fehmarn, Sylt, Nordstrand a více.²⁶

4.1.4 Obyvatelstvo

Spolková republika Německo je se svými 83 155 031 obyvateli (dle německého statistického úřadu k 1. 1. 2021) zemí s nejvyšším počtem obyvatel v Evropské unii. Na žebříčku států s nejvyšší populací z celého světa si Spolková republika Německo drží 19. místo.²⁷ Hustota zalidnění země činí 240 obyvatel na km².

Spolková republika Německo je zemí s velice nízkou porodností. Průměrná hodnota plodnosti byla v roce 2019 1,607 porodů na 1 ženu. Průměrná délka života obyvatel Německa činí 81,72 let, tato hodnota se ročně zvyšuje o 0,19 %.²⁸

Spolková republika Německo si drží status nejlidnatějšího státu, i přes fakt, že do roku 2012 bylo Německo jednou z mála zemí s úbytkem obyvatelstva a velice nízkou porodností. Důvodem vysokého počtu obyvatel je i fakt, že Německo je domovem enormního počtu imigrantů, zvláště po evropské migrační krizi v roce 2015, kdy počet imigrantů na území Německa činil 2 136 954 osob. V roce 2020 tato hodnota činila 1 186 702 lidí.²⁹

K roku 2020 tvořili obyvatelstvo země z 80 % Němci, 3,7 % Turci, 1,9 % Poláci, 1,5 % Rusové, 1 % Italové, 0,6 % Arabové, 0,5 % Řekové a 10,8 % ostatní skupiny. V Německu převládá především náboženství římskokatolické, protestantské a po přílivu obyvatelstva po migrační krizi patří k největším náboženstvím na území Německa i Islám. Spolková republika má druhou největší populaci muslimů v Evropě a nadále roste.³⁰

4.1.5 Politika

Spolková republika Německo je parlamentně-demokratická federativní republika. Hlavou státu je od března 2017 prezident Frank-Walter Steinmeier, který má povinnosti

²⁶Federal Republic of Germany Bundesrepublik Deutschland, 1998–2022. Dostupné z: <https://www.globalgeografia.com/en/europe/germany.htm>

²⁷Countries in the world by population, 2022. Dostupné z: <https://www.worldometers.info/world-population/population-by-country/>

²⁸Germany Life Expectancy 1950-2022, 2022. Dostupné z: <https://www.macrotrends.net/countries/DEU/germany/life-expectancy>

²⁹Number of immigrants in Germany from 1991 to 2020, 2022. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/894223/immigrant-numbers-germany/>

³⁰Germany Population, 2022. Dostupné z: <https://worldpopulationreview.com/countries/germany-population>

především reprezentativní. V čele vlády stojí od prosince 2021 kancléř Olaf Scholz. Spolkový kancléř je pověřen každodenním řízením státu, státní správy a je považován za nejmocnější postavu vlády.

Země se skládá z 16 spolkových zemí, z nichž každá má svou ústavu. Největší spolkovou zemí je Bavorsko s hlavním městem Mnichov a nejmenší zemí jsou Brémy. Spolková země s největší hustotou obyvatel je Severní Porýní-Vestfálsko, a naopak s nejnižší je země Meklenbursko-Přední Pomořansko.

Německo se pyšní velice vysokou životní úrovní obyvatel, dobrou ekonomikou, širokou soustavou sociální pomoci a je považováno za světového vůdce hned v několika odvětvích. Spolková republika Německo je důležitým účastníkem v celosvětové politice.

Spolková republika Německo je od 1. ledna 1958 významným členem Evropské unie. V roce 1995 se Německo stalo členem Schengenského prostoru společně s Belgií, Francií, Lucemburskem a Nizozemskem na základě podepsání Schengenské dohody v roce 1985. Dne 18. září 1973 byla za členy Organizace spojených národů přijata Spolková republika Německo i Německá demokratická republika a po jejich sjednocení v roce 1990 působí v OSN jako jeden celkový členský stát. Od roku 1955 je SRN členem Severoatlantické aliance a v roce 1975 stála u zrodu uskupení G6 nynější skupina G7.³¹

4.1.6 Cestovní ruch

Spolková republika Německo je častým cílem turistů z celého světa. Tento příliv návštěvníků má pozitivní vliv na vývoj ekonomiky země.

Mnoho turistů směřuje především do samotného centra státu – Berlína. Hlavní město nabízí spoustu významných památek. Nejikoničtější památkou je Braniborská brána, která se po pádu Berlínské zdi stala, a i dodnes je největším symbolem sjednocení Německa. Další impozantní stavbou je budova Říšského sněmu a v neposlední řadě mezi velice navštěvovaná místa patří židovský památník holocaustu. Památník připomíná všechny židy, kteří byli zavražděni během druhé světové války.³²

Mezi další turistická střediska, kam směřují masy návštěvníků, bezesporu patří město Drážďany. Drážďany jsou známé pro své proslulé vánoční trhy, kam se v zimě sjíždí návštěvníci z celé Evropy. Turisty láká i město Kolín nad Rýnem, jehož katedrála

³¹Německo – profily jednotlivých zemí. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/country-profiles/germany_cs

³²Tamtéž.

je dokonce zapsána v památkách světového dědictví UNESCO. Katedrála sv. Petra není zdaleka jedinou památkou UNESCO na území SRN. Celkem je na seznamu zapsáno dokonce 51 památek z celého Německa.

4.2 Spolková republika Německo z ekonomického hlediska

Německo je považováno za největší ekonomiku v celé Evropské unii a 4. největší ekonomiku na celém světě z hlediska nominálního HDP. První tři příčky obsadili Amerika, Čína a Japonsko. Na žebříčku největších světových vývozců se SRN nachází hned po Číně a USA na 3. místě. SRN v roce 2020 dosáhla ve vývozu zboží hodnoty 1 204,7 miliard EUR. Po finanční krizi, která Německo zasáhla v letech 2008–2009 se země opět rychle vzchopila a vrátila na vrchol.

Německé hospodářství se zaměřuje především na sektor průmyslu a služeb. Mezi jedny z nejdůležitějších vývozních položek patří stroje, vozidla, elektro, chemikálie, plasty, léčiva a potravinářské výrobky. Oporou německého hospodářství jsou především malé a střední podniky společně s velkými nadnárodními firmami. V Německu se nachází hned několik světových firem jako např.: Volkswagen, BMW, Siemens, producenti sportovního zboží – Puma či Adidas, pneumatiky Continental, firma Bosch, E.ON, RWE, chemická společnost Bayer a nákupní řetězce Lidl či Kaufland.

Německý průmysl je považován za největší v Evropě, a právě automobilový průmysl je pro německou ekonomiku nejdůležitější. Automobilový průmysl se podílí z více než 40 % na celkovém německém exportu a zaměstnává velký počet lidí, a tím udržuje hladinu nezaměstnanosti už 10 let pod hranicí 6 %.

Německo se také pyšní rozšířeným chemickým průmyslem, který se zaměřuje na výrobu medikamentů. Na území Spolkové republiky se nachází velká ložiska hnědého uhlí. Ročně se zde vytěží přes 100 milionů tun a Německo v těžbě hnědého uhlí zaujímá přední světové příčky.

Kvůli vysokému exportu je Německo závislé na lodní dopravě nejen po mořích, ale i vnitrostátní dopravě po řekách. SRN se pyšní nejmodernějšími přístavy v Hamburku, Bremmerhavenu či Lübecku. Aktuálně je pro Spolkovou republiku Německo nejdůležitějším obchodním partnerem Čína, ale i USA či Francie. Jednu z nejvýznamnějších smluv má Německo uzavřenou s Francií, konkrétně se společností Airbus, o rozšíření výroby dopravních letadel. Dále došlo k podepsání

smlouvy s Čínou o spolupráci firmy Siemens s čínskou firmou SPIC. Podobné spolupráce má SRN navázané po celém světě.³³

4.2.1 HDP

Hrubým domácím produktem se rozumí celková hodnota všech statků a služeb, které byly nově vytvořeny na určitém místě a v určité období. Hodnotu hrubého domácího produktu lze využít při stanovení výkonnosti ekonomiky. Pro výpočet HDP lze využít 3 metody: produkční, výdajová a důchodová metoda.

Na HDP Německa se ze 70 % podílí sektor služeb, ze 29,1 % průmysl a zemědělství jen z 0,9 %.³⁴ Hrubý domácí produkt Spolkové republiky Německo se v roce 2021 pohyboval u hranice 3,56 bilionů EUR. Ve srovnání s rokem 2020 se hodnota HDP na obyvatele zvýšila o 2,8 %, viz tabulka 1.³⁵

Tabulka 1: Vývoj HDP v Německu na obyvatele v letech 2011–2021 (EUR)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
HDP na obyvatele	33 550	34 140	34 860	36 150	37 050	38 070	39 530	40 620
% růst HDP	3,9	0,4	0,4	2,2	1,5	2,2	2,7	1,1

	2019	2020	2021
HDP na obyvatele	41 800	40 490	42 839
% růst HDP	1,1	-4,6	2,8

Zdroj: vlastní zpracování,
Data: Statista.com, 2022

V roce 2020 nastala situace, kdy byl poprvé v desetiletí záporný procentuální růst HDP. Tento pokles zapříčinil příchod pandemie koronaviru. V dalším roce se hodnota opět zvyšovala. Dle prognóz německé banky se po dopadech krize hrubý domácí produkt v roce 2022 opět zvýší.³⁶

³³Německo. Souhrnná teritoriální informace, 2021. Dostupné z:

<https://www.businessinfo.cz/navody/nemecko-souhrnna-teritorialni-informace/>

³⁴Tamtéž.

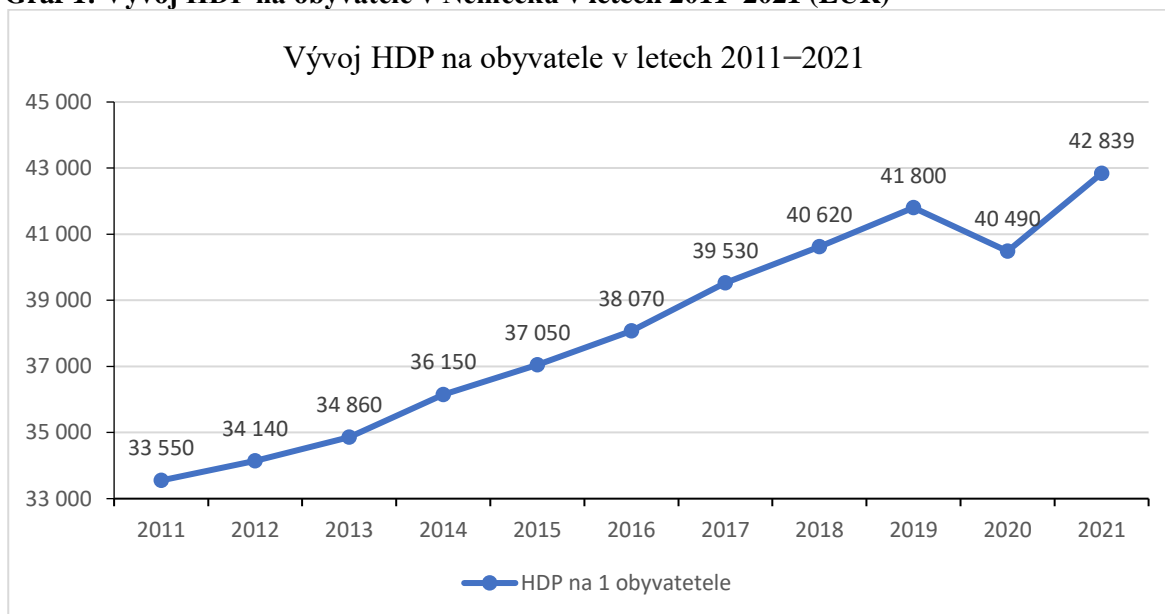
³⁵ BIP bis 2019, 2022. Dostupné z: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/1251/umfrage/entwicklung-des-bruttoinlandsprodukts-seit-dem-jahr-1991/>

³⁶Entwicklunkg des BIP, 2021. Dostupné z:

<https://de.statista.com/statistik/daten/studie/72837/umfrage/prognose-der-bundesbank-zur-entwicklung-des-bip/>

Z grafu vývoje HDP na obyvatele je patrné, že hladina hrubého domácího produktu na 1 obyvatele v průběhu celého desetiletí postupně roste. Za těchto deset let se zvýšila hodnota HDP na obyvatele o 9 289 EUR. V roce 2020 zaznamenala hladina HDP propad na hodnotu 40 490 EUR na 1 obyvatele.

Graf 1: Vývoj HDP na obyvatele v Německu v letech 2011–2021 (EUR)

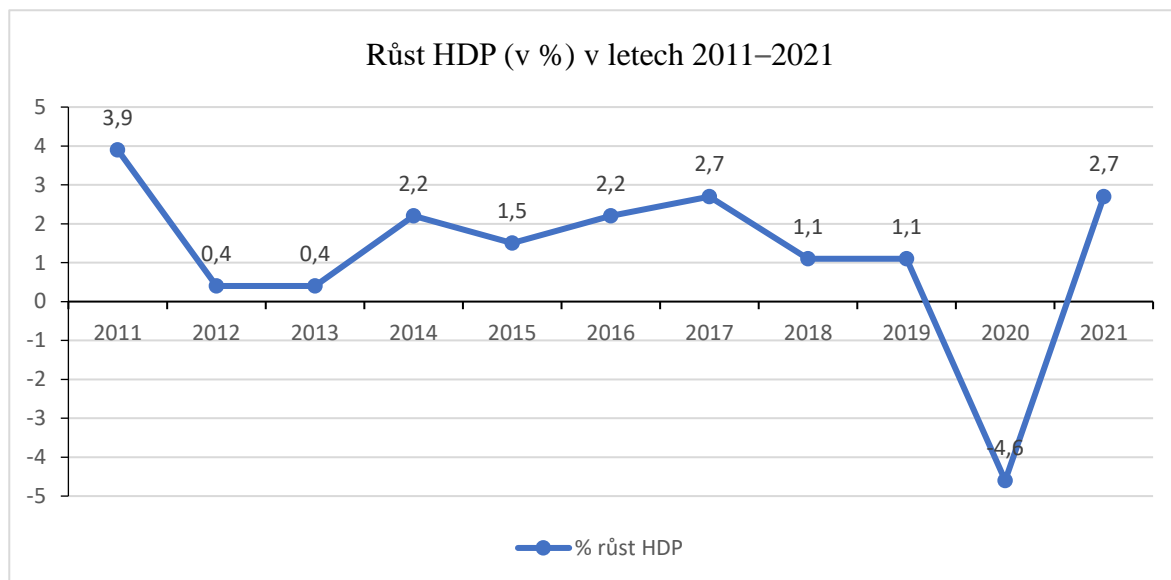

Zdroj: vlastní zpracování

Data: Statista.com, 2022

Po mírném poklesu při příchodu koronavirové pandemie se již v následujícím roce hodnota hrubého domácího produktu na 1 obyvatele vyšplhala nad hodnoty před vypuknutím pandemie. Předpokládá se, že do roku 2025 by měl hrubý domácí produkt na obyvatele dosáhnout až hranice 50 000 eur.

Graf 2: Vývoj růstu HDP v Německu v letech 2011–2021 (%)

Zdroj: vlastní zpracování
Data: Statista.com, 2022

Graf procentního růstu HDP vypovídá o výrazném poklesu mezi lety 2019 a 2020 až o -4,6 %. Tento propad způsobila pandemie koronaviru, která propukla na počátku roku 2020. Nejúspěšnějšími lety byly 2010 a 2011, kdy se hodnota růstu HDP, po poklesu v předchozích letech z důvodu finanční krize, vyšplhala až hranici 4 %. Avšak v roce 2012 došlo k rapidnímu poklesu na hodnotu 0,4 %. Dle predikce by se měla hodnota růstu HDP v letech 2021 a 2022 pohybovat u hranice 3,5 %, ale do roku 2023 opět klesnout na hodnotu 1,7 %.

Spolková republika Německo patří mezi země v Evropské unii s největším HDP na obyvatele. Konkrétně se na tomto pomyslném žebříčku nachází na 6. místě hned za Rakouskem, Nizozemskem, Dánskem, Irskem a na první pozici je Lucembursko. Naopak od Lucemburska má Spolková republika největší podíl na celkovém hrubém domácím produktu Evropské unie ze všech členských států. V roce 2019 tento podíl činil 19 %.³⁷

4.2.2 Míra inflace

Míra inflace vyjadřuje růst cen zboží a služeb v dané ekonomice. Zdražování produktů, pohonných hmot či nákladů na bydlení či jídlo má za vinu růst cenové hladiny,

³⁷Evropský srovnávací program, 2021. Dostupné z:
https://www.czso.cz/csu/czso/evropsky_srovnacni_program

tedy inflace. Růst inflace nepostihuje vlastníky, jelikož se stoupající cenovou hladinou roste i hodnota jejich majetku. V následující tabulce jsou zaznamenány hodnoty vývoje míry inflace vyjádřené pomocí indexu spotřebitelských cen.

Tabulka 2: Míra inflace v SRN v letech 2010–2021 (%)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Míra inflace	1,1	2,1	2,0	1,4	1,0	0,5	0,5	1,5	1,8	1,4

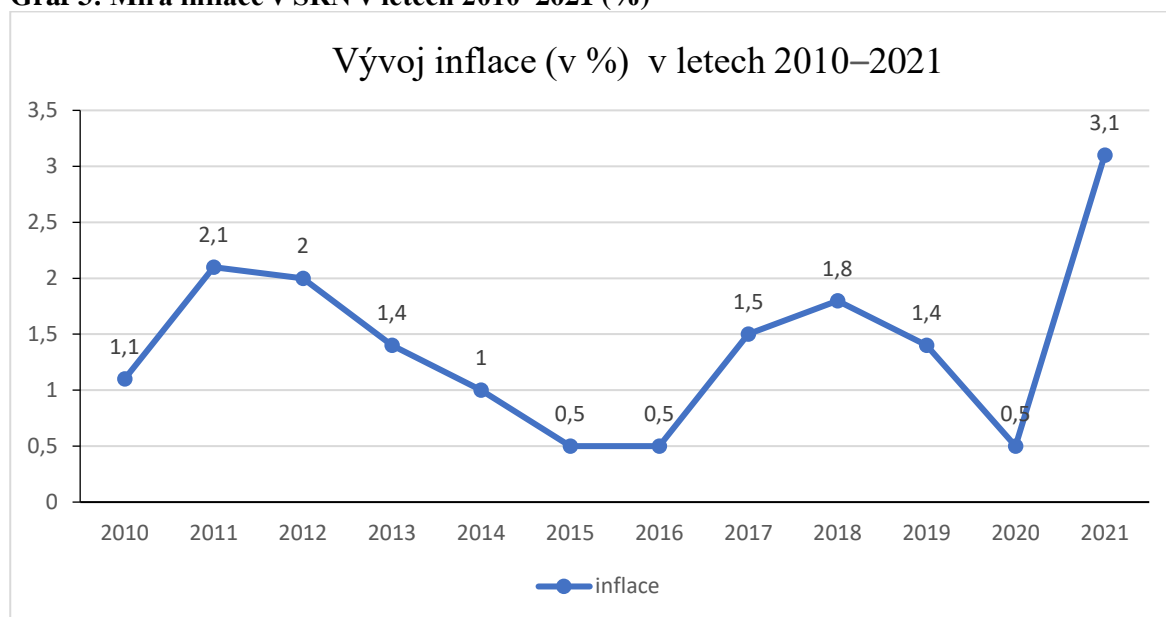
	2020	2021
Míra inflace	0,5	3,1

Zdroj: vlastní zpracování

Data: genesis.destatis.de, 2021

Vývoj cen v SRN, ale i v jiných zemích je ovlivněn změnami cen zboží a výrobků na světovém trhu. Znakem dobře rostoucí ekonomiky je nízká a stabilní inflace. Mnoho bankéřů preferuje míru inflace mezi 2–3 %.

Graf 3: Míra inflace v SRN v letech 2010–2021 (%)

Zdroj: vlastní zpracování

Data: genesis.destatis.de, 2021

Německá míra inflace se v průběhu minulých deseti let pohybovala nejčastěji mezi hodnotami 0,5–2 %. Nejvyšší hodnoty dosáhla již na počátku desetiletí v roce 2011, kdy se vyšplhala do výše 2,1 %. V tomto období byla země v procesu obnovy ekonomiky z propadu způsobeném krizí na konci předchozího desetiletí. Naopak nejnižší hodnoty

dosáhlo Německo ve třech letech, a to v roce 2015, 2016 a 2020, kdy hodnota inflace činila 0,5 %.

V roce 2021 se míra inflace vyšplhala na 3,1 %, což je nejvyšší zaznamenaná hodnota od roku 1993. Takto vysokou hodnotu též zapříčinila pandemie. Dle prognóz pro příštích 5 let se očekává, že německá ekonomika po zásahu koronaviru opět poroste.³⁸

4.2.3 Míra nezaměstnanosti

Míra nezaměstnanosti vyjadřuje podíl nezaměstnaných osob na celkové pracovní síle. Do zaměstnaných, tedy ekonomicky aktivních obyvatel se počítá i ta osoba, která sice nemá zaměstnání, ale práci si aktivně hledá a je schopna pracovat. Do ekonomicky neaktivních občanů se řadí osoby, které nepracují a novou práci si ani aktivně nehledají. Nezaměstnanost může být frikční, strukturální, cyklická, dobrovolná, nedobrovolná a přirozená.³⁹

V následující tabulce jsou zachyceny hodnoty vývoje míry nezaměstnanosti Spolkové republiky Německo.

Tabulka 3: Vývoj míry nezaměstnanosti SRN v % za období 2010–2022

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Míra nezaměstnanosti	7,7	7,1	6,8	6,9	6,7	6,4	6,1	5,7	5,2	5,0

	2020	2021	2022
Míra nezaměstnanosti	5,9	5,7	5,4

Zdroj: vlastní zpracování

Data: Statista.com, 2022

Graf č. 4 zachycuje vývoj roční průměrné míry nezaměstnanosti od roku 2010 do roku 2022. Od roku 2010, kdy průměrná roční míra nezaměstnanosti činila 7,7 %, klesala až do roku 2019, kdy dosáhla nejnižší hodnoty v posledním desetiletí. Míra nezaměstnanosti v tomto roce činila 5,0 %. Po roce 2019 míra nezaměstnanosti

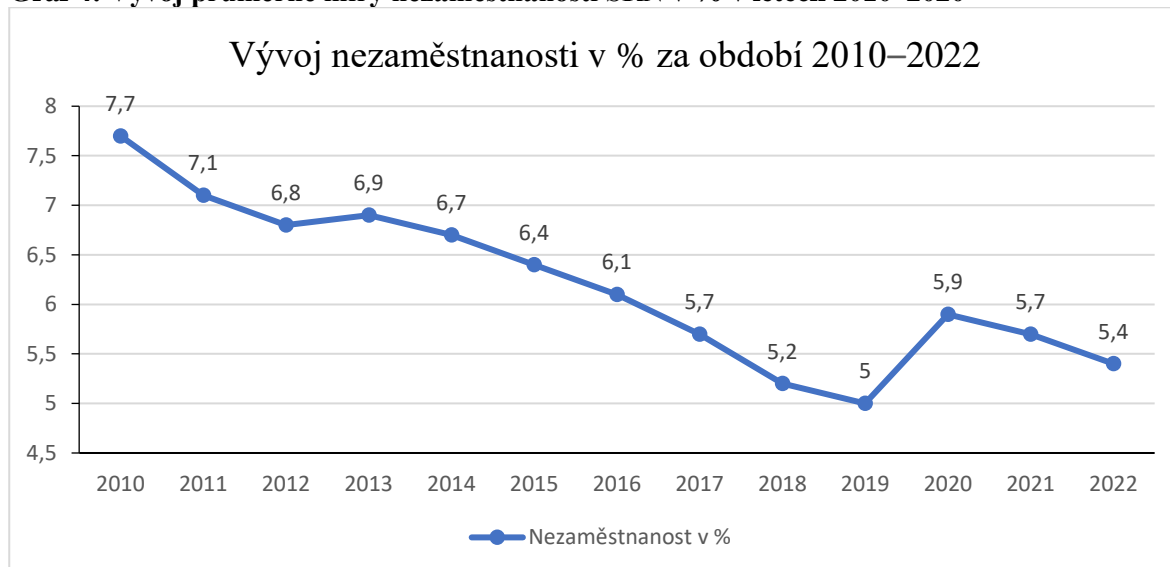
³⁸Preise. Verbraucherpreisindizes für Deutschland, 2022. Dostupné z:

https://www.destatis.de/DE/Themen/Wirtschaft/Preise/Verbraucherpreisindex/Publikationen/Downloads-Verbraucherpreise/verbraucherpreisindex-lange-reihen-pdf-5611103.pdf;jsessionid=A5279DF32D869B4EBB39996EDE68E7F8.live712?__blob=publicationFile

³⁹Využití lidských zdrojů. Nezaměstnanost, 2014. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/13-1132-06-za_rok_2005-3_3__nezamestnanost

opět rapidně vzrostla až na hodnotu 5,9 % v roce 2020, ale poté opět klesala a na počátku roku 2022 míra nezaměstnanost činila 5,4 %.⁴⁰

Graf 4: Vývoj průměrné míry nezaměstnanosti SRN v % v letech 2010–2020

Zdroj: vlastní zpracování
Data: Statista.com, 2022

Propuknutí pandemie koronaviru a s ním spojená opatření výrazně ovlivnila chod ekonomiky téměř ve všech zemích světa. Ve Spolkové republice Německo došlo ke snížení HDP, výraznému zvýšení míry inflace a také zvýšení nezaměstnanosti. Německo, jakožto jedna z nejvyspělejších ekonomik, se velice rychle vzchopila po světové krizi v letech 2008 a 2009, a stejně tak dobře se vypořádává s následky pandemie. Hodnoty německého HDP se opět zvyšují rychlým tempem a míra inflace i nezaměstnanosti klesají na původní hodnoty.

⁴⁰Arbeitslosenquote in Deutschland im Jahresdurchschnitt von 2005 bis 2022, 2022. Dostupné z: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/1224/umfrage/arbeitslosenquote-in-deutschland-seit-1995/>

5 Zahraníčního obchod Spolkové republiky Německo

5.1 Vývoj zahraničního obchodu SRN

Obě světové války silně ovlivnily vývoj zahraničního obchodu. Zvláště po druhé světové válce zahraniční obchod nejvíce utlumil vznik sovětského bloku. Po jeho vzniku byl výrazně omezen obchod mezi východní a západní stranou. Z východu se přestaly na západ dovážet zemědělské komodity a ze západu zase průmyslové výrobky. Na rozdíl od Evropy americký trh kvetl.

Spolková republika Německo byla po válce silně postižena v oblasti hospodářství i průmyslu. Začalo období, kdy se stát snažil vrátit do původní pozice jako před válkou. To se dařilo, protože SRN měla k dispozici velký počet pracovních sil, který se do západního Německa po válce přesunul z východu. Avšak západoněmecké hospodářství bylo stále oslabeno, jelikož po konci války bylo Německo nuceno např. vyvážet suroviny a paliva za směšné ceny do USA, a také přišlo o většinu vědců, odborníků i vědeckých či technických dokumentací.

SRN byla od roku 1946 zasílána pomoc z ostatních zemí, a tak Německo získalo zboží či služby, které napomohly obnově německého hospodářství. Díky této dostatečné podpoře a obnovení výroby uhlí a chemických výrobků se Německo rychle vzchopilo a již v roce 1951 započalo na německém území období enormního hospodářského růstu a dosahovalo hodnot vyšších než před válkou. Vysoká nezaměstnanost byla snížena na minimum, a i ženy získaly mnohem více pracovních příležitostí.

V roce 1960 se SRN umístila na 1. místě v žebříčku průmyslových výrobců západní Evropy a také obsadila 2. pozici mezi největšími vývozci světa. Až v letech 1974–1975 přišla první hospodářská krize. Cena ropy výrazně stoupla, došlo k poklesu průmyslové výroby o 7 % a touto krizí byl zasažen i automobilový, chemický, stavebnický či hutnický průmysl. Došlo ke značnému zvýšení inflace i nezaměstnanosti.

Hned v roce 1980 došlo k další hospodářské krizi způsobenou růstem cen ropy. Tento růst se sice zastavil v roce 1981, ale průmyslová výroba stále klesala až do roku 1983. Tato krize opět postihla hutnictví, ale i stavebnictví. Průměrná hodnota nezaměstnanosti vystoupala až na hodnotu 8 %.

V 80. letech měla Spolková republika Německo šanci na oživení hospodářského růstu. V roce 1983 se poprvé od krize Německo postavilo do čela žebříčku nejvyšších světových vývozců. Začalo vyvážet díly na automobily, výrobky strojírenství a produkty

chemického průmyslu. I přesto, že v 80. letech hospodářství SRN rostlo, vysokou nezaměstnanost se snížit nepodařilo, ba naopak dosáhla hodnoty 10 %. Ke snížení došlo až na přelomu desetiletí.

V druhé polovině 80. let došlo k daňové reformě, kdy došlo ke snížení sazby daní z příjmu, zisků a byl zvýšen nezdanitelný základ. Sjednocení v roce 1990 vedlo k výraznému posílení. SRN se stala nejsilnější zemí v Evropě a jednou z nejsilnějších na celém světě.⁴¹

Od roku 1992, kdy došlo k podepsání smlouvy o Evropské unii, se hodnota exportu Německa rapidně zvyšovala. Došlo k výraznému nárůstu hodnot vývozu nejen do zemí budoucí Evropské unie, ale i USA, Ruska či Číny. V 90. letech se zvýšil podíl zemí východní a střední Evropy na německém exportu. V roce 1995 dokonce přesáhl objem vývozu do těchto zemí výši vývozu do Spojených států. Došlo k výraznějšímu propojení s Polskem, Maďarskem i Českou republikou.

V roce 1996 se hodnota německého exportu od roku 1980 zvýšila o 100 %. Na export jsou v Německu zaměřeny především Severní Porýní-Vestfálsko, Bádensko-Württembersko a Bavorsko. V roce 1996 obchod v rámci Evropské unie činil téměř 58 % celkového obrátu zahraničního obchodu Německa. V tomto roce byly pro Německo hlavními obchodními partnery Velká Británie, USA, Francie, Nizozemsko a Itálie. Velice důležitý je pro Německo i region Asie. Asijská finanční krize v letech 1990-1996 německý export výrazně nepostihla, jelikož země nejvíce postižené touto krizí (Thajsko, Malajsie, Indonésie) nepatří mezi hlavní německé partnery.⁴²

Od roku 2000 byl zaznamenán pokles exportu do USA, který zapříčinilo značné oslabení amerického dolaru vůči euru. Následkem tohoto oslabení byl pro USA drahý německý export, ale levnější import pro Evropu. Export do Ruska a Číny měl stále silně rostoucí trend.

V roce 2003 hlavními evropskými obchodními partnery Německa byli Francie, Nizozemsko, Itálie, Belgie, Švýcarsko, Rakousko a Velká Británie. Téměř 52 % z celkového německého exportu směřovalo do těchto zemí. Hlavními předměty obchodu

⁴¹ KALÍNSKÁ, Emilie. Mezinárodní obchod v 21. století, 2010.

⁴² Struktur und Entwicklung der deutschen Außenwirtschaft, 1999. Dostupné z: http://archiv.nationalatlas.de/wp-content/art_pdf/Band1_134-137_archiv.pdf

byly automobily, příslušenství k motorovým vozidlům, elektronika a farmaceutické výrobky. V roce 2004 nastala méně příznivá situace z důvodu zvýšení cen ropy.⁴³

V roce 2008 se Spolková republika Německo umístila na prvním místě v žebříčku největších světových vývozců a porazila tak Čínu. V roce 2009 byla obchodní bilance Spolkové republiky Německo kladná i navzdory světové finanční a ekonomické krizi. Avšak mezi lety 2008–2009 došlo ke snížení celkového vývozu a dovozu o 17,5 %. Bilance zahraničního obchodu byla v roce 2009 nejnižší od roku 2004, viz tabulka 4.

Mezi lety 1992–2010 se export do zemí Evropské unie, východoevropských zemí či do Spojených států zvýšil trojnásobně. Vývoz do Ruska se zvýšil pětinašobně a export do Číny dokonce dvanáctinašobně, jelikož hodnota exportu do Číny byla v roce 1992 velice nízká.⁴⁴

Tabulka 4: Vývoj zahraničního obchodu SRN (1989–2020) v miliardách EUR

	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Export	328	348	340	343	321	353	383	403	454
Import	259	293	329	326	290	315	340	353	395
Bilance	69	55	11	17	32	38	44	50	60

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Export	488	510	597	638	651	664	732	786	893
Import	423	445	538	543	519	535	575	628	734
Bilance	65	65	59	95	133	130	156	158	159

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Export	9655	984	803	952	1 061	1 093	1 088	1 124	1 194
Import	770	806	665	797	903	899	890	910	949
Bilance	195	178	139	155	159	193	198	214	244

	2016	2017	2018	2019	2020
Export	1 204	1 279	1 317	1 328	1 207
Import	955	1 031	1 089	1 104	1 027
Bilance	249	248	229	224	180

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnoty z: Statistisches Bundesamt Deutschland, 2021

V roce 2015 nastala Evropská migrační krize, která výrazně zasáhla Spolkovou republiku Německo, jelikož je nejčastější zemí, kam žadatelé o azyl mířili. Do země

⁴³Struktur des deutschen Außenhande. Dostupné z: https://refubium.fu-berlin.de/bitstream/handle/fub188/9205/02_Kap2.pdf?sequence=3&isAllowed=y

⁴⁴Entwicklung der deutschen Außenwirtschaftsbeziehungen, 2010. Dostupné z: <https://www.wirtschaftsdienst.eu/inhalt/jahr/2010/heft/5/beitrag/entwicklung-der-deutschen-aussenwirtschaftsbeziehungen.html>

připutoval enormní počet imigrantů. Příliv cizinců byl tak velký, že německé úřady nevládaly přijímat tolik žádostí. To však vedlo k velké nespokojenosti uprchlíků a zvýšil se výskyt násilí, trestných činů i terorismu. Nejvíce cizinců do Německa putuje z Turecka, Sýrie, ale i Polska. Počet žadatelů o azyl v roce 2015 se oproti roku 2014 zvýšil o 155 %. V roce 2014 o azyl ve Spolkové republice Německo žádalo 172 945 lidí a v roce 2015 441 800 lidí. V roce 2016 tato hodnota vystoupala až na 722 265 žadatelů.⁴⁵

Navzdory migrační krizi zahraniční obchod kvetl. V roce 2015 hodnota německého exportu dosáhla výše 1 194 miliard EUR a v roce 2016 1 204 miliard EUR. Německý export i import měly rostoucí tendenci až do příchodu koronavirové krize v roce 2019, viz tabulka.⁴⁶

5.2 Obchod s hlavními subjekty mezinárodních ekonomických vztahů

Čína, Spojené státy americké, Spolková republika Německo, Nizozemsko a Japonsko jsou pěti největšími subjekty v mezinárodním obchodu celého světa. Tyto státy si drží pozice na prvních 5 příčkách, jak v tabulce předních světových vývozců, tak i v tabulce dovozu (tabulka č. 5). Tyto země mají bezpochyby velký podíl na chodu celosvětové ekonomiky.⁴⁷

Tabulka 5: Hlavní subjekty mezinárodních ekonomických vztahů pro rok 2021

EXPORT				IMPORT			
Pořadí	Název státu	Hodnota	Podíl	Pořadí	Název státu	Hodnota	Podíl
1.	Čína	2 591	14,7	1.	Spojené státy americké	2 408	13,5
2.	Spojené státy americké	1 432	8,1	2.	Čína	2 056	11,5
3.	Spolková republika Německo	1 380	7,8	3.	Spolková republika Německo	1 171	6,6
4.	Nizozemsko	674	3,8	4.	Japonsko	635	3,6
5.	Japonsko	641	3,6	5.	Nizozemsko	635	3,6

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnoty z: World Trade Organization, 2021

⁴⁵Asylum in the EU Member States, 2016. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7203832/3-04032016-AP-EN.pdf/790eba01-381c-4163-bcd2-a54959b99ed6>

⁴⁶Entwicklung des deutschen Außenhandels, 2022. Dostupné z: https://www.destatis.de/DE/Themen/Wirtschaft/Aussenhandel/_Grafik/_Interaktiv/entwicklung-aussenhandel-jahre.html

⁴⁷World Trade Statistical Review, 2021. Dostupné z: https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/wts2021_e/wts2021_e.pdf

5.2.1 Čína

Největší podíl na celosvětovém exportu má Čína, tento podíl činí 14,7 %. V tabulce importu se Čína drží hned za Spojenými státy na druhé příčce a její podíl na světovém importu dosahuje hodnoty 11,5 %. Hlavními předměty čínského zahraničního obchodu jsou z 95 % průmyslové výrobky. Čína vyváží převážně strojírenské a elektrické produkty, zemědělské produkty i oblečení či chemikálie. Do státu se dováží převážně suroviny (ropa, železná ruda, ječmen, sójové boby).⁴⁸

Čína je pro Spolkovou republiku Německo hlavním obchodním partnerem. Své vztahy země navázaly již v roce 1972. V roce 2020 byla Čína pro Německo partnerem číslo 1 (předtím USA) a stejně tak i Čína považuje Německo, nejen za ekonomicky, ale i politicky klíčového partnera.⁴⁹ Hlavními produkty, které Spolková republika v roce 2020 vyvážela do Číny, byly hlavně auta a další dopravní prostředky, stroje, elektronika či farmaceutické produkty.⁵⁰ Produkty, které jsou Čínou do Německa dováženy, jsou v největším množství elektronické výrobky (televize, fotoaparáty, smartphony), textilní výrobky (plachty, ložní prádlo, závěsy), nábytek, hračky a další.⁵¹

5.2.2 Spojené státy americké

Spojené státy americké mají největší podíl na celosvětovém importu (13,5 %) a druhý největší podíl v oblasti exportu hned po Číně (8,1 %). Hlavními komoditami vyváženými za hranice Spojených států jsou stroje a dopravní zařízení, chemikálie, paliva i potraviny. Produkty, které se do Ameriky dováží v největším množství jsou průmyslové stroje, elektrické stroje, vozidla, nábytek, oděvy a další průmyslové výrobky.⁵²

Spojené státy americký byly do roku 2020 hlavním obchodním partnerem Spolkové republiky Německo. Přátelství těchto dvou zemí bylo vybudováno již dávno v historii a setrvává dodnes. Pro Spolkovou republiku Německo jsou Spojené státy zásadním partnerem, co se týče překonání sociálních a ekonomických dopadů pandemie či dalších

⁴⁸Čína. Souhrnná teritoriální informace, 2021. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/cina-souhrnna-teritorialni-informace/2/>

⁴⁹Deutschland und China: Bilaterale Beziehungen, 2022. Dostupné z: <https://www.auswaertiges-amt.de/en/aussenpolitik/laenderinformationen/china-node/china/228916>

⁵⁰Germany exports to China, 2020. Dostupné z: <https://tradingeconomics.com/germany/exports/china>

⁵¹China exports to Germany, 2020. Dostupné z: <https://tradingeconomics.com/china/exports/germany>

⁵²Monthly U.S. International Trade In Goods And Services, 2021. Dostupné z: https://www.census.gov/foreign-trade/Press-Release/current_press_release/ft900.pdf

klimatických i globálních problémů. V roce 2020 byly Spojené státy největším odběratelem německého zboží a nejdůležitějším obchodním partnerem z celé Evropy.

Aktuálně jsou Spojené státy pro Německo třetím největším obchodním partnerem z celého světa hned po Číně a Nizozemsku. Úzká propojenost mezi těmito státy není jen v obchodním odvětví, ale i v kulturním. Spolková republika je jednou z nejnavštěvovanějších destinací amerických výměnných studentů a také turistů.⁵³

Hlavními artikly dováženými Německem do Spojených států jsou strojní zařízení (proudové motory, plynové turbíny, jaderné reaktory), farmaceutické produkty (krev, antiséra, vakcíny, léky), vozidla (automobily, motorová vozidla, díly a příslušenství) i německé lékařské přístroje (rentgen, ortopedické přístroje, chirurgické nástroje).

Předměty dovozu Spojených států do Německa jsou letadla a jejich díly, vozidla, lékařské vybavení, průmyslové stroje, optické přístroje a elektrické stroje.⁵⁴

5.2.3 Nizozemsko

Nizozemsko se na žebříčku světového exportu v roce 2021 umístilo na 4. místě hned za Spolkovou republikou Německo a má tak 3,8% podíl na celkovém světovém exportu. V tabulce importu se Nizozemsko pohybuje o jednu příčku níže na 5. místě s podílem 3,6 % na celkovém importu. Stejný podíl má i Japonsko, které se umístilo na místě čtvrtém.

Spolková republika Německo má s Nizozemskem navázané úzké obchodní i politické vztahy. Mezi vládami těchto dvou států probíhá častá komunikace i pravidelné návštěvy. Nizozemsko je jedním z nejbližších partnerů Německa. Mezi nejvýznamnější sektory německo-nizozemské spolupráce patří finanční sektor, zemědělství a průmysl. V roce 2020 bylo Nizozemsko již po čtvrté německým nejdůležitějším obchodním partnerem v Evropské unii a druhým největším partnerem na celém světě hned po Číně.⁵⁵

Hlavními předměty, které Německo vyváží do Nizozemska, jsou farmaceutické produkty (krev, séra, vakcíny, toxiny, balená léčiva) a automobily. V roce 2019 Spolková republika Německo vyvezla do Nizozemska zboží v celkové hodnotě 87,7 miliardy dolarů.

⁵³Deutschland und USA: Bilaterale Beziehungen, 2021. Dostupné z: <https://www.auswaertiges-amt.de/en/aussenpolitik/unitedstatesofamerica/218718>

⁵⁴U.S. Relations With Germany, 2021. Dostupné z: <https://www.state.gov/u-s-relations-with-germany/>

⁵⁵Deutschland und die Niederlande: Bilaterale Beziehungen, 2022. Dostupné z: <https://www.auswaertiges-amt.de/en/aussenpolitik/germany-netherlands-bilateral/227968>

V roce 2019 Nizozemsko do Spolkové republiky Německo dovezlo zboží v celkové hodnotě 106 miliard dolarů. Hlavními artikly obchodu byly rafinovaná ropa, farmaceutické produkty (balená léčiva) či vysílací zařízení. Od roku 1998 se výše dovozu nizozemského zboží do Německa zvyšuje každým rokem o 3,84 %.⁵⁶

5.2.4 Japonsko

Japonsko v roce 2021 obsadilo 5. místo v žebříčku největších světových vývozců a 4. místo v žebříčku světového importu. Japonský podíl na celkovém vývozu činí 3,6 % a na celkovém dovozu též 3,6 %.

Spolková republika Německo má s Japonskem navázanou mezinárodní spolupráci. Tyto dvě země mají spoustu politických, sociálních i ekonomických vazeb, například společné členství ve skupině G7 či OSN. Objem německo-japonských obchodů rostl, avšak tento růst překazil příchod pandemie COVID-19.⁵⁷

V roce 2019 činila hodnota německého exportu do Japonska 23,3 miliard dolarů. Hlavní produkty, které jsou do Japonska dováženy, jsou auta a farmaceutické produkty (krev, antiséra, vakcíny, toxiny, balené léky). Hodnota japonského vývozu do Německa v roce 2019 činila 20,4 miliardy dolarů. Vyváženým zbožím byly taktéž automobily, nástroje pro chemickou analýzu, videohry a karetní hry.⁵⁸

⁵⁶Germany – Netherlands, 2019. Dostupné z: <https://oec.world/en/profile/bilateral-country/deu/partner/nld>

⁵⁷Deutschland und Japan: Bilaterale Beziehungen, 2021. Dostupné z: <https://www.auswaertiges-amt.de/en/aussenpolitik/japan/229264>

⁵⁸Germany – Japan, 2019. Dostupné z: <https://oec.world/en/profile/bilateral-country/deu/partner/jpn>

6 Obchod SRN s ČR

Spolková republika Německo je pro Českou republiku hlavním obchodním partnerem. Propojenost těchto dvou zemí výrazně napomáhá rozvoji nejen českého zahraničního obchodu. Český trh je do jisté míry závislý na tom německém a v případě úpadku německého trhu je ohrožen i trh český. Země mezi sebou udržují velice dobré vztahy, o čemž vypovídají časté návštěvy a spolupráce.⁵⁹

6.1 Charakteristika České republiky

Česká republika je stát ležící v mírném podnebném pásmu střední Evropy. Stát sousedí celkem se 4 státy. Nejdelší hranici sdílí Česká republika s Německem, dále s Polskem, Rakouskem a Slovenskem. Země je rozčleněna do 14 samosprávných krajů, 76 okresů a 6200 obcí.⁶⁰

Dle ústavy je země parlamentní republikou. Výkonná moc je v rukou prezidenta a vlády. V čele vlády České republiky stojí premiér. Aktuálně (k 20. 1. 2022) je prezidentem České republiky od roku 2013 Miloš Zeman a funkci premiéra od konce roku 2021 zastává Petr Fiala. Zákonodárnou moc tvoří parlament dvoukomorový, který je složen ze Senátu a Poslanecké sněmovny. Soudní moc je v zemi tvořena soustavou obecních soudů, Ústavním soudem a Nejvyšším správním soudem.

Česká republika je součástí několika mezinárodních organizací. Od roku 1993 má Česká republika členství v Organizaci spojených národů a Československo bylo jedním ze zakládajících členů. 1. května 2004 se stala Česká republika členem Evropské unie. Od roku 2007 je země součástí Schengenu. Dále je členem Severoatlantické aliance, Organizace pro bezpečnost a spolupráci. Spolu s Maďarskem, Polskem a Slovenskem tvoří Visegrádskou skupinu.⁶¹

Česká republika patří mezi vyspělé země a ekonomika země se řadí mezi nejrozvinutější světové ekonomiky. Před příchodem pandemie se hodnota meziroční inflace v % pohybovala u hodnoty 3, avšak nyní vyšplhala až do výše 6,6 (12/2021). Procentní míra nezaměstnanosti se v roce 2019 nejčastěji pohybovala okolo hodnoty

⁵⁹Deutschland und Tschechien: Bilaterale Beziehungen, 2021. Dostupné z: <https://www.auswaertiges-amt.de/en/aussenpolitik/laenderinformationen/tschechischerepublik-node/czech-republic/219976>

⁶⁰Základní informace o ČR. Dostupné z:

https://www.mzv.cz/bratislava/cz/cr_a_eu/zakladni_informace_o_cr/index.html

⁶¹Politický systém České republiky, 2021. Dostupné z: <https://cesky.radio.cz/politicky-system-ceske-republiky-8722784>

2,7 %. V prosinci 2021 míra nezaměstnanosti vystoupala na 3,5 %. Hodnota průměrné mzdy v roce 2020 dosáhla průměrné výše 35 611 CZK.⁶²

V roce 2020 se Česká republika posunula v žebříčku nejvyspělejších světových ekonomik na 27. místo a byla tak bohatší než Španělsko či Itálie. Dle prognóz by se v budoucnu měla Česká republika umístit v žebříčku před Japonskem i Novým Zélandem. V roce 2020 činil český hrubý domácí produkt na 1 obyvatele 38 120 mezinárodních dolarů. Sousední Německo se v žebříčku umístilo na 15. místě a hrubý domácí produkt činil 50 682 dolarů.⁶³

Česká republika každý měsíc doveze i vyveze zboží v jednotkách stovek miliard korun. V listopadu roku 2021 Česká republika dovezla zboží v hodnotě 374 700 mil. CZK a vyvezla zboží za 380 400 mil. CZK. Saldo tedy činilo 5 700 mil. CZK a po 6 měsících nevykazovalo záporné hodnoty, avšak meziročně bylo o 26,3 miliard nižší. Nepříznivý vliv měl především obchod s ropou a plynem. Meziročně se vývoz zvýšil o 8,1 % a dovoz se zvýšil o 17,1 %. Za listopad v roce 2021 měl 65,9% podíl na celkovém vývozu České republiky vývoz do států eurozóny.⁶⁴

6.1.1 Dovoz z České republiky

Spolková republika Německo je příjemcem největšího množství zboží, jež putuje za hranice České republiky. Na trh Německa míří 31,9 % z celkového českého exportu.

Hlavní předměty, které jsou do Spolkové republiky dováženy v největším objemu, jsou výrobky zpracovatelského průmyslu. Tyto výrobky činily v roce 2020 dokonce 95,6% podíl na celkovém dováženém zboží z České republiky. Z tohoto odvětví byla do Spolkové republiky Německo nejvíce dovážena motorová vozidla. Hodnota dovozu motorových vozidel za rok 2020 činila 319 834 mil. CZK. Další zboží dovážené do Německa z odvětví výrobků zpracovatelského průmyslu jsou stroje, elektrická zařízení, počítače, elektronika, kovodělné a plastové výrobky, chemické léky a v neposlední řadě i potravinářské výrobky.

⁶²Makroekonomika ČR, 2022. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/makroekonomika/>

⁶³Česko je bohatší než Itálie a Španělsko, možná předběhne i Japonsko, 2020. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/cesko-ceska-republika-italie-spanelsko-hdp-bohatstvi-japonsko.A201026_111004_ekonomika_jla

⁶⁴Zahraněční obchod ČR, 2022. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/makroekonomika/zahranicni-obchod/?imakroGraphFrom=1.1.2012>

Dále jsou z České republiky dováženy produkty zemědělství, lesnictví a rybářství. Hodnota dovozu v tomto odvětví v roce 2020 dosáhla výše 20 532 mil. CZK. Toto odvětví má na celkovém dovozu z České republiky do Německa 1,9% podíl.⁶⁵ Další oddíly odváženého zboží z roku 2020 jsou v následující tabulce.

Tabulka 6: Zahraníční obchod SRN s Českou republikou dle zboží za rok 2020

Odvětví	Dovoz z ČR (mil. CZK)	% podíl na dovozu	Vývoz do ČR (mil. CZK)	% podíl na vývozu
Produkty zemědělství, lesnictví a rybářství	20 532	1,9	9 839	1,2
Těžba a dobývání	1 634	0,1	7 679	0,9
Výrobky zpracovatelského průmyslu	1 045 452	95,6	786 194	96,3
Elektřina, plyn, pára a klimatizovaný vzduch	4 703	0,4	4 244	0,5
Produkty související s vodou a odpady	11 739	1,1	3 092	0,4
Informační komunikační produkty	9 333	0,9	5 309	0,7
Odborné, vědecké a technické produkty	4	0,0	6	0,0
Kulturní, zábavní a rekreační produkty	398	0,0	350	0,0
CELKEM	1 093 796	100,0	816 714	100,0

Zdroj: vlastní zpracování

Data: czso.cz, 2020

6.1.2 Vývoz do České republiky

Stejně jako při dovozu, tak i Spolková republika Německo do České republiky vyváží především výrobky zpracovatelského průmyslu. Na celkovém vyvezeném zboží do České republiky tyto výrobky mají 96,3% podíl. Nejčastěji vyváženými artikly z toho odvětví jsou motorová vozidla s 18,4% podílem, stoje a zařízení (13,5 %), elektrické zařízení (9,3 %) či chemické látky a chemické přípravky (8,7 %). Odvětví s druhým největším podílem na vývozu do České republiky je odvětví s produkty zemědělství, lesnictví a rybářství. Toto odvětví má 1,2% podíl na celkovém vývozu.⁶⁶

V roce 2020 Spolková republika Německo do České republiky vyvezla zboží v celkové hodnotě 816 714 milionů CZK. V roce 2019 tato hodnota činila 916 915 milionů CZK. Mezi lety 2019 a 2020 se hodnota exportu do České republiky snížila o 100 201 milionů CZK. Hlavní příležitostí pro budoucí rozvoj německo-českého obchodu

⁶⁵Zahraníční obchod se zbožím podle CZ-CPA s Německem, 2020. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/141885111/2420082115.pdf/bcf8c805-61ab-4762-a442-00019f3ccb65?version=1.1>

⁶⁶Zahraníční obchod se zbožím podle CZ-CPA s Německem, 2020. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/141885111/2420082115.pdf/bcf8c805-61ab-4762-a442-00019f3ccb65?version=1.1>

jsou nové a rozvíjející se obory. Mezi tato nová odvětví můžeme zařadit vývoj elektromobilů, digitalizace, vývoj umělých inteligencí i zavádění 5G sítí.⁶⁷

6.2 Vývoj zahraničního obchodu mezi SRN a ČR

Spolková republika Německo má v československém zahraničním obchodě důležitou roli již od samotného vzniku Československa v roce 1918. V roce 1925 mělo Německo dokonce 34,3% podíl na československém obchodě za hranicemi státu. Ve vývoji zahraničního obchodu nejen Německa, ale právě i Československa měly významnou roli německé přístavy např. hamburský přístav či brémský.

V období mezi válkami Německo do Československa dováželo koloniální zboží či textil dovážený ze zámoří. Tudíž veškeré československé nákupy na cizích trzích zprostředkovávalo Německo. Po roce 1925 se vývoz zboží do Německa výrazně snižoval a obchodní bilance s Německem se zhoršovala. Avšak až do roku 1938 měla Spolková republika Německo nejvyšší podíl na československém vývozu, i když se snížil bezmála o polovinu. V roce 1924 tento podíl činil 32,14 %, avšak v roce 1938 klesl až na hodnotu 15,55 %. Po roce 1937 bylo hlavním obchodním partnerem právě Německo, poté USA, Velká Británie a Rakousko.

Po 2. světové válce byl obchod mezi Německem a Československem zcela utlumen, jelikož po kapitulaci si německý stát rozdělili čtyři vítězné mocnosti. Ke konci 50. let 20. století došlo k prvnímu uzavření smluv mezi Československem a jednotlivými okupačními zónami. Avšak ani po uzavření těchto dohod a obnovení vztahů mezi zeměmi se množství obchodů ani zdaleka nepřiblížilo hodnotám před 2. světovou válkou.

Z obav, že se Německo vrátí rychle zpět na vrchol a stane se potencionálním nepřítelem, se Československo rozhodlo zásadně poupravit seznam hlavních obchodních partnerů. Proto se v roce 1948 mezi hlavní československé partnery zařadil na prvním místě Sovětský svaz, dále Velká Británie, Jugoslávie, Polsko a Holandsko. Německo, které bylo před 2. světovou válkou bezkonkurenčně hlavním obchodním partnerem, bylo z tohoto seznamu úplně vymazáno.

Když došlo k zařazení Československa do sovětského bloku, byl zahraniční obchod mezi východní a západní stranou výrazně omezen. Hlavním partnerem Československa byl stále Sovětský svaz. Z dalších socialistických zemí měli podíl na československém

⁶⁷Německo. Souhrnná teritoriální informace, 2021. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/nemecko-souhrna-teritorialni-informace/>

obchodu Německá demokratická republika a Polsko. Účast Německé demokratické republiky na zahraničním obchodě Československa v roce 1968 dosahovala hodnoty 12 % a ze všech kapitalistických států bylo NDR hlavním československým obchodním partnerem.

Spolková republika Německo si svou pozici na světovém trhu posilovala spolu s Rakouskem, Velkou Británií či Švýcarskem. V roce 1968 měla Spolková republika dokonce 3,6 % podíl na československém trhu. Do SRN bylo z Československa dováženo hnědé uhlí, vejce, papír, sklo, dřevo, ale i různé stroje, auta, traktory, obuv, chmel a pivo.

Do roku 1989 se ČSR orientovalo spíše na východní trhy a téměř 80 % ze všech obchodů bylo uzavřeno právě se socialistickými zeměmi. Až pád sovětského bloku a sjednocení Německa mělo pozitivní vliv na postkomunistické státy. V tomto období mělo Německo za cíl modernizovat a vyrovnat svou zaostalost nad západním světem. Jelikož sousední postkomunistické státy byly potencionálními německými odběrateli, bylo i v zájmu Německa, aby tyto země také modernizovaly jejich ekonomiky. Po listopadu v roce 1989 podniky získaly větší svobodu v oblasti zahraničních obchodů. Bylo přijato hned několik nových zákonů, které výrazně podporovaly podnikatele a umožnily FO i PO provádět v oblasti zahraničního obchodu více operací.

Od vzniku České republiky v roce 1993 byl německo-český zahraniční obchod na vzestupu. Tento růst následně podpořil vstup České republiky do Evropské unie v roce 2004 a provázanost ekonomik těchto dvou států se zvýšila. Spolková republika Německo si dodnes drží první příčky, jak v oblasti českého vývozu, tak i v dovozu. Především některé spolkové země v Německu jsou pro zahraniční obchod České republiky významnější. Nejdůležitější zemí je bezesporu Bavorsko, dále i Severní Porýní-Vestfálsko či Dolní Sasko.

V roce 2008 obchod České republiky a Německa ovlivnila světová finanční a hospodářská krize. V tomto roce obrat zahraničního obchodu ČR s Německem klesl o 2,1 %. Výrazně kles německý export a pro Českou republiku tento pokles znamenal zvýšení přebytku obchodní bilance se Spolkovou republikou Německo. Hodnota vývozu do České republiky v roce 2007 činila 670,2 miliard CZK a v roce 2008 klesla na částku 643,3 miliard CZK. Meziročně se hodnota exportu do České republiky snížila o 26,9 miliard CZK. Dovoz z České republiky v roce 2007 dosáhl hodnoty 762,3 miliard

CZK a v roce 2008 klesl na hodnotu 759,7 miliard CZK. Hodnota importu z ČR se tedy snížila o 2,6 miliard CZK.⁶⁸

Postupný vývoj německo-českého zahraničního obchodu zachycuje tabulka č. 7.

Tabulka 7: Zahraniční obchod SRN a ČR v mil. CZK (1995–2020)

Rok	Dovoz z ČR	Vývoz do ČR	Bilance
1995	209 579	209 668	-89
1996	218 874	241 526	-22 652
1997	256 006	275 351	-19 345
1998	320 780	314 402	6 378
1999	381 198	331 889	49 309
2000	453 521	400 538	52 983
2001	484 424	456 491	27 933
2002	457 134	430 480	26 655
2003	507 296	469 264	38 032
2004	623 099	554 336	68 763
2005	628 530	550 495	78 034
2006	684 974	599 422	85 552
2007	762 341	670 186	92 155
2008	759 662	643 328	116 334
2009	689 563	527 381	162 182
2010	770 196	621 017	149 179
2011	927 060	689 590	237 471
2012	966 190	699 619	266 570
2013	993 736	723 611	270 125
2014	1 010 333	808 541	201 792
2015	1 049 057	854 683	194 373
2016	1 060 469	860 028	200 441
2017	1 118 862	904 175	214 687
2018	1 131 964	927 413	204 551
2019	1 145 818	916 915	228 902
2020	1 083 796	816 714	277 082

Zdroj: vlastní zpracování

Data: czso.cz, 2009, 2010, 2013, 2016, 2021

Zahraniční obchod s Českou republikou v minulých 10 letech kvetl. Avšak příchod pandemie obchod výrazně zasáhl a v roce 2020 byl zaznamenán významný pokles, a to na straně dovozu, ale i vývozu. Poklesem v roce 2020 se obrat obchodu s ČR dostal až na hodnoty z let 2016 a 2017 a to na 83 mld. EUR. Obrat meziročně klesl o 9,8 %.

⁶⁸Zahraniční obchod s jednotlivými sousedními státy, 2009. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20535740/w-114809k03.pdf/1595fc63-fce7-4080-84d1-869852603061?version=1.0>

Avšak vzhledem k úrovni a propojenosti obou ekonomik se dá očekávat návrat na „normální hodnoty“ již v blízké budoucnosti.⁶⁹

6.3 Přímé zahraniční investice

Přímou zahraniční investicí se myslí investice, která směřuje za hranice státu investora. Rezident jednoho státu má za cíl zajistit si účast v podniku (do kterého investuje) ve druhém státě za účelem získání užitku v budoucnosti. Přímé investice zahrnují podíl investora na základním kapitálu, podíl na zisku a ostatním kapitálu včetně přijatých a poskytnutých úvěrů.⁷⁰

6.3.1 České přímé zahraniční investice ve Spolkové republice Německo

Na konci roku 2019 stav českých investic v zahraničí dosáhl 40,2 mld. EUR (1 021 mld. CZK). Přímé zahraniční investice má Česká republika hlavně v Nizozemí a Lucembursku. Česká republika investuje v zahraničí především v oblasti finanční a pojišťovací činnosti. Tato oblast má na ze všech odvětví největší podíl na zahraničních investicích ČR, a to 70,6 %. Dalším velice významným odvětvím je zpracovatelský průmysl (7,6 %), profesní, vědecké a technické činnosti (6,5 %), oblast nemovitostí (55,2 %), výroba a rozvody elektřiny, plynu a tepla (3 %). Výrazně menší podíl má odvětví stavebnictví (2,9 %), velkoobchodu a maloobchodu (2,3 %).⁷¹

⁶⁹Německo. Souhrnná teritoriální informace, 2021. Dostupné z:

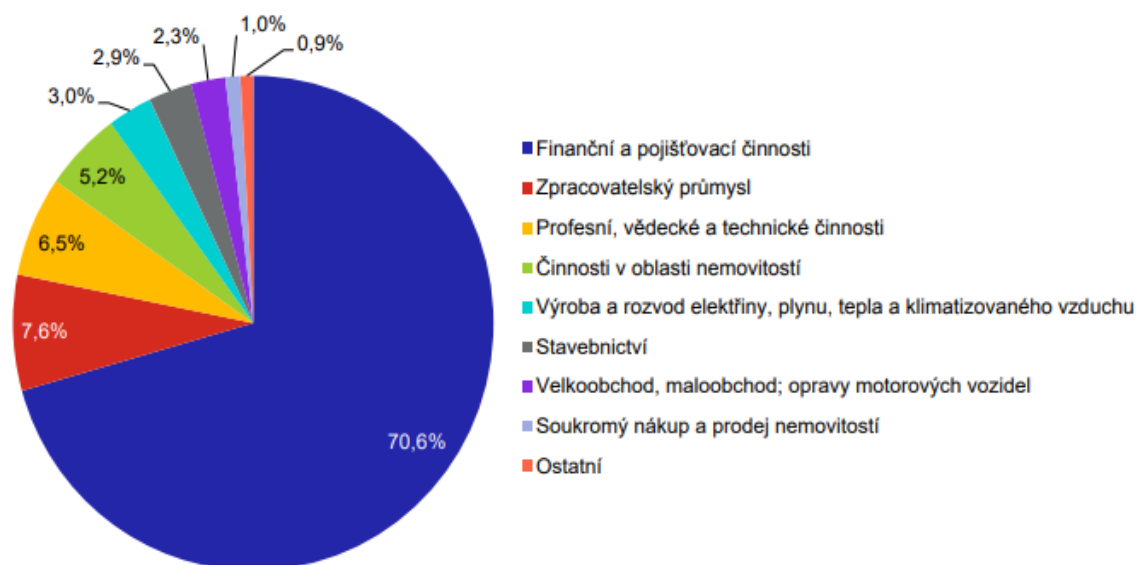
<https://www.businessinfo.cz/navody/nemecko-souhrnna-teritorialni-informace/>

⁷⁰Přímé zahraniční investice. Dostupné z: <https://www.moneta.cz/slovník-pojmu/detail/prime-zahranicni-investice>

⁷¹Přímé zahraniční investice, 2019. Dostupné z:

https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/PZI_2019_CZ.pdf

Graf 5: České přímé investice v zahraničí k 31. 12. 2019 – dle odvětví

Zdroj: ČNB, přímé zahraniční investice, 2019

Hodnota přímých zahraničních investic ve Spolkové republice Německo k 31. 12. 2019 (dle ČNB) dosáhla hodnoty 17 321,1 mil. CZK. Z toho 15 940,9 mil. CZK tvořil základní kapitál, zápornou hodnotu 1 501,7 mil. CZK tvořil reinvestovaný zisk a ostatní kapitál dosahoval výše 2 881,9 milionů CZK. Hodnota českých přímých zahraničních investic v Německu činí pouhý 1,6965% podíl na celkových zahraničních investicích České republiky po celém světě.⁷²

Tabulka 8: České přímé zahraniční investice v Německu za rok 2019

	Základní kapitál	Reinvestovaný zisk	Ostatní kapitál	Celkem	Celkem svět
mil. CZK	15 940,9	-1 501,7	2 881,9	17 321,1	1 020 989,9
mil. EUR	627,3	-59,1	113,4	681,7	40 180,6

Zdroj: vlastní zpracování

Data: ČNB, 2021

Nejvyšší zahraniční investice ve Spolkové republice Německo měla Česká republika v roce 2014, kdy tyto investice dosáhly výše 29 545 mil. CZK. Z tabulky č. 9 lze vyčíst, že v roce 2016 stav českých zahraničních investic rapidně klesl na hodnotu 12 635,7 milionů CZK. V následujících letech opět rostl a v roce 2019 vystoupal až na hodnotu 17 321,10 milionů CZK.

⁷²Přímé zahraniční investice, 2019. Dostupné z:

https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/PZI_2019_CZ.pdf

Tabulka 9: Vývoj českých PZI v Německu za posledních 5 let

	v mil. CZK	v mil. EUR
2014	29 544,6	1 065,6
2015	24 635,7	922,3
2016	12 635,7	467,6
2017	18 257,4	714,9
2018	16 211	630,2
2019	17 321,1	681,7

Zdroj: vlastní zpracování

Data z: ČNB, 2021.

6.3.2 PZI Spolkové republiky Německo v České republice

Hodnota celkových přímých zahraničních investic Spolkové republiky Německo v roce 2019 činila 1 857 855 milionů EUR. Výše investic, které směřovaly do České republiky dosáhla v roce 2019 výše 576 363,6 mil. CZK (přibližně 22 682,6 mil. EUR). Pokud částku rozdělíme, tak základní kapitál činil 313 075,5 mil. CZK, reinvestovaný zisk 263 813,2 mil. CZK a ostatní kapitál v záporné hodnotě 525,1 mil. CZK. Hodnoty německých investic v České republice jsou uvedeny v tabulce č. 10.

Tabulka 10: Německé přímé zahraniční investice v České republice v roce 2019

	Základní kapitál	Reinvestovaný zisk	Ostatní kapitál	Celkem
mil. CZK	313 075,5	263 813,2	-525,1	576 363,6
mil. EUR	12 321	10 382,3	-20,7	22 682,6

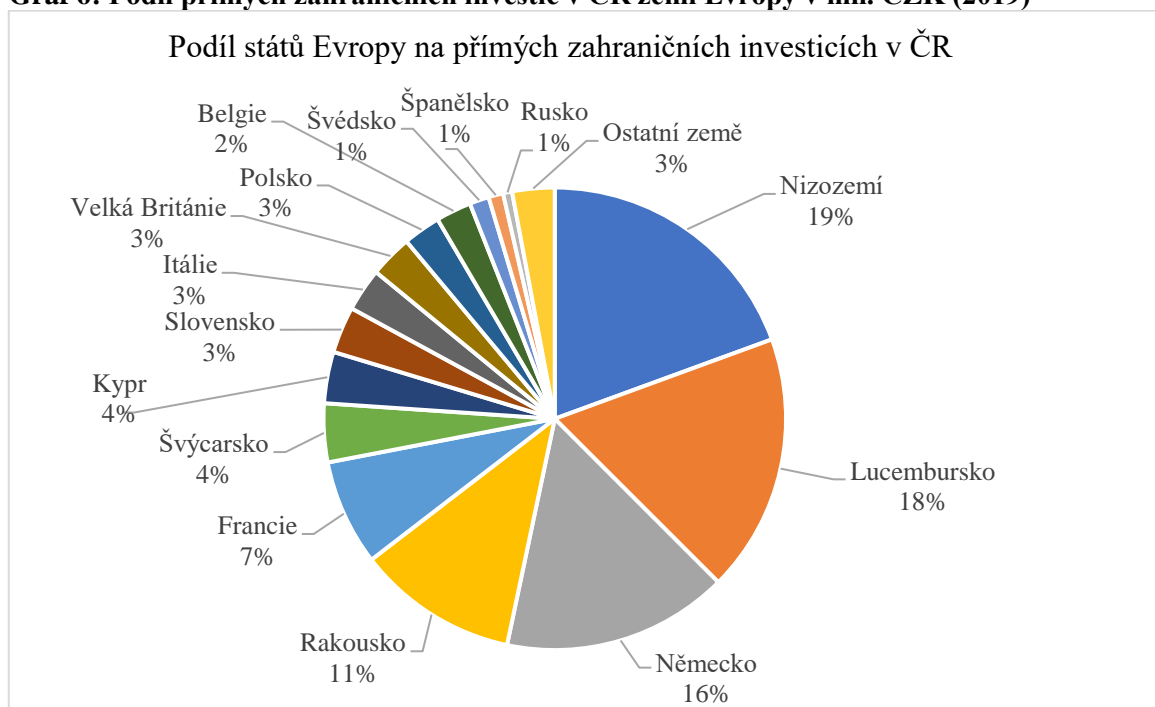
Zdroj: vlastní zpracování

Data: ČNB, 2021

Spolková republika Německo má výrazně vyšší hodnotu přímých zahraničních investic než Česká republika. V roce 2019 byla tato hodnota téměř o 98 % vyšší než hodnota zahraničních investic České republiky. Německo je jeden z největších zahraničních investorů v České republice společně s Nizozemskem či Rakouskem. Investice Spolkové republiky Německo tvoří 14,87% podíl na celkových zahraničních investicích států z celého světa v České republice. Lze tedy tvrdit, že Německo má bezmála o 13 % více investic v České republice než Česká republika v Německu.⁷³

⁷³Direktinvestitionsstatistiken, 2021. Dostupné z:<https://www.bundesbank.de/resource/blob/804078/0280ca65f3176fceed9dc1b8dc7adb84/mL/0-direktinvestitionen-data.pdf>

Graf 6: Podíl přímých zahraničních investic v ČR zemí Evropy v mil. CZK (2019)

Zdroj: vlastní zpracování

Data: ČNB, 2021

Z grafu č. 6 lze vyčíst, že největší podíl na přímých zahraničních investicích zemí Evropy v České republice mělo v roce 2019 Nizozemí a Lucembursko. Německo s podílem 16 % obsadilo 3. místo. Německé investice směřují především do průmyslové výroby (automobilový průmysl, plastové výrobky, výroba strojů, výroba elektrických zařízení). Společnosti, které investují v České republice jsou například: Paul Hartmann, Siemens, Robert Bosch, Linde, AEG, Continental, E.ON atd.⁷⁴

Spolková republika Německo investuje do zahraničních podniků nemalé peníze. Jen za rok 2019 z Německa putovalo do oblasti přímých zahraničních investic 1 857 855 miliónů EUR. Nejvíce investic putuje do Evropy, celkem 1 265 328 mil. EUR. Nejvíce PZI z Německa směřuje do Nizozemska a Lucemburska. Do těchto zemí putuje 32 % z celkových německých PZI.

V roce 2019 činila hodnota německých PZI v Nizozemsku 392 637 miliónů EUR a v případě Lucemburska tato hodnota vyšplhala ke 209 236 miliónům EUR (tabulka č. 11). V tomto pořadí je Česká republika až na 11. místě a do země putují pouze 2 % z těchto investic, stejně jako do Maďarska, Švédska či na Maltu.

⁷⁴ Přímé zahraniční investice 1998–2019. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/statistika/platbni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/

Podíl jednotlivých zemí z Evropy na německých přímých investicích je zobrazen v příloze (tabulka č.18).

Tabulka 11: PZI Spolkové republiky Německo v Evropě v mil. EUR (2019)

Státy Evropy	PZI v mil. EUR
Nizozemsko	392 637
Lucembursko	209 236
Spojené království Velké Británie	104 824
Francie	65 633
Rakousko	58 927
Irsko	48 706
Španělsko	43 540
Belgie	43 421
Itálie	38 735
Polsko	32 879
Česká republika	24 972
Švédsko	23 157
Maďarsko	22 932
Malta	22 247
Ostatní země	133 483
EVROPA CELKEM	1 265 328

Zdroj: vlastní zpracování

Data z: Deutsche bundesbank, 2021

Spolková republika investuje i v dalších světadílech po celém světě. Nejvíce investic má Spolková republika Německo v Evropě s 68% podílem, dále v Americe (20,89 %), Asii (9,77 %). Hodnoty německých zahraničních investic na území Ameriky v roce 2019 činily 388 078 miliónů EUR a v Asii 181 554 miliónů EUR.⁷⁵

⁷⁵Direktinvestitionsstatistiken, 2021. Dostupné z:

<https://www.bundesbank.de/resource/blob/804078/0280ca65f3176fceed9dc1b8dc7adb84/mL/0-direktinvestitionen-data.pdf>

7 Obchod SRN v době pandemie

7.1 Charakteristika pandemie COVID-19

Virová choroba COVID-19 se poprvé objevila na závěru roku 2019 v Číně. Za epicentrum nákazy je považováno město Wu-chan, ze kterého se vir postupně rozšířil po celém světě. V lednu 2020 Světová zdravotnická organizace vyhlásila globální stav nouze a následně v březnu 2020 vypuknutí pandemie. Již měsíc po vypuknutí nákazy v Číně se objevily případy nakažených ve 196 zemích. První případ nakažených v Evropě se vyskytl 24. ledna 2020 ve Francii a o pár dní později se přidaly i další země včetně České republiky.⁷⁶ K 25. 1. 2022 z důvodu nákazy chorobou COVID-19 od začátku pandemie zemřelo 5 625 000 lidí. V České republice doposud zemřelo 37 080 lidí.⁷⁷

Státy po celém světě začaly omezovat pohyb občanů mimo zemi a začaly zavádět nejrůznější protipandemická opatření. Na mnoha místech došlo k uzavření provozoven a pracovišť. Situace vyústila v koronavirovou recesi, která zasáhla celý svět. K recesi došlo díky zásahům států do ekonomik zemí, kdy se státy snažily snížit rychlost šíření pandemie uzavřením obchodů, škol, služeb i hranic. Pandemie přinesla výrazná omezení, nečekané výdaje zemí a spousta domácností se zadlužila. Došlo k propadu HDP nejen v České republice, a i v dalších zemích po celém světě.

Pandemie COVID-19 měla vliv i na největší světové velmoci. V Číně došlo k poklesu ekonomiky o 6,8 %, v Japonsku klesl HDP o 3,4 %, ve Spojených státech amerických v roce 2020 vystoupala nezaměstnanost až na 14,7 % a výrazně poklesla hodnota dolaru.⁷⁸

Pandemie koronaviru dlouhodobě poškodila nejen ekonomiky zemí, ale zasáhla i životy lidí po celém světě. Spolková republika Německo, jako jedna z hlavních postav světového obchodu, je pandemií též výrazně postižena stejně jako státy, se kterými obchoduje.

⁷⁶Co je covid-19, kdy se dostal do Česka a jak vzniklo jeho jméno. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/koronavirus-covid-19-jak-sel-cas-91186>

⁷⁷Reported Cases and Deaths by Country or Territory, 2022. Dostupné z: <https://www.worldometers.info/coronavirus/#countries>

⁷⁸Koronavirová recese pod větším drobnohledem, 2022. Dostupné z: <https://www.aegon.cz/koronavirova-recese-pod-vetsim-drobnohledem/>

7.2 Vývoj exportu a importu před, během a po vypuknutí pandemie

Zahraniční obchod je pro Spolkovou republiku Německo velice důležitým aspektem pro celkový růst země. Avšak i německý obchod utřil rány kvůli pandemii koronaviru COVID-19. Od začátku nového tisíciletí německý export rostl (mimo krize v roce 2008–2009) až do roku 2020, kdy hodnota celkového exportu země klesla meziročně o 121 miliard EUR. Před vypuknutím pandemie v roce 2019 hodnota celkového exportu země činila 1 328 151 566 tisíc EUR a v roce 2020 klesla na hodnotu 1 206 928 464 tisíc EUR.

Nejdůležitějším exportním zbožím Německa jsou motorová vozidla a náhradní díly. Právě obchod s těmito komoditami byl pandemií zasažen nejvíce. Hodnota exportu motorových vozidel a náhradních dílů v únoru 2020 před vypuknutí pandemie na území Německa činila 18,8 miliard EUR. Avšak tato hodnota za pouhý 1 měsíc klesla o 14 miliard a v dubnu 2020 činila pouze 4,8 miliard EUR.⁷⁹

Dále pandemie nejvíce zasáhla export chemikálií, strojů, počítačového vybavení i elektronických a optických výrobků.

Tabulka 12: Vývoj dovozu a vývozu SRN v období 10/2019–11/2021 v mld. EUR

	10/19	11/19	12/19	1/20	2/20	3/20	4/20	5/20	6/20	7/20
Dovoz	98,4	94,7	82,9	93,0	88,9	92,1	72,3	73,3	80,7	83,1
Vývoz	119,8	113,2	98,1	106,6	109,1	109,3	75,9	80,6	96,0	102,3

	8/20	9/20	10/20	11/20	12/20	1/21	2/21	3/21	4/21	5/21
Dovoz	79,3	89,9	92,5	95,3	86,1	84,2	89,9	106,3	96,6	97,2
Vývoz	91,2	109,9	112,2	112,1	101,2	98,4	107,8	127,1	111,9	109,5

	6/21	7/21	8/21	9/21	10/21	11/21
Dovoz	102,7	97,3	93,0	101,9	108,7	114,3
Vývoz	118,7	115,1	104,5	117,9	121,4	125,9

Zdroj: vlastní zpracování

Data z: genesis.destatis.de, 2022

Tabulka 13: Hodnoty dovozu a vývozu SRN mezi lety 2018–2020 v tis. EUR

	2018	2019	2020
Dovoz	1 088 720 408	1 104 141 069	1 026 501 801
Vývoz	1 317 440 164	1 328 151 566	1 206 928 464

Zdroj: vlastní zpracování

Data z: genesis.destatis.de, 2022

⁷⁹Wirtschaftliche Auswirkungen, 2022. Dostupné z: <https://www.destatis.de/DE/Themen/Querschnitt/Corona/Wirtschaft/kontextinformationen-wirtschaft.html>

I německý import se mezi lety 2019 a 2020 výrazně snížil. V roce 2019 hodnota importu činila 1 104 141 069 tisíc EUR a v roce 2020 přibližně 1 026 501 801 tisíc EUR. Meziročně se hodnota importu snížila o téměř 78 miliard EUR. Německý import nejvíce zasáhl také obchod s motorovými vozidly a díly motorových vozidel i obchod se stroji a zařízeními pro zpracování dat. Největší pokles byl zaznamenán též mezi měsíci březen a duben v roce 2020. Hodnota dovozu motorových vozidel klesla o 6,1 miliard EUR.⁸⁰

Jedním z nejvíce postižených obchodních partnerů Spolkové republiky Německo je bezesporu Čína, ve které samotná pandemie propukla, a tudíž je první a nejdéle zasaženou zemí. Čína je pro Německo nejdůležitějším dovozcem zboží pro výrobu i spotřebu. V roce 2019 bylo do Spolkové republiky dovezeno nejvíce zboží právě z Číny a z hlediska objemu zahraničního obchodu je Čína již 5 let německým nejvýznamnějším partnerem.⁸¹

Tabulka 14: Hodnoty dovozu a vývozu s Čínou v období 10/2019–11/2021 v mld. EUR

	10/19	11/19	12/19	1/20	2/20	3/20	4/20	5/20	6/20	7/20
Dovoz	10,4	9,9	8,7	10,4	7,4	8,0	9,5	11,0	9,9	10,3
Vývoz	8,6	8,2	8,3	7,3	6,7	7,5	7,2	7,2	8,2	8,7

	8/20	9/20	10/20	11/20	12/20	1/21	2/21	3/21	4/21	5/21
Dovoz	9,5	9,9	10,4	10,9	10,2	10,7	10,0	12,0	10,9	10,4
Vývoz	7,3	8,5	8,6	9,3	9,2	7,6	8,3	10,3	8,4	8,4

	6/21	7/21	8/21	9/21	10/21	11/21
Dovoz	11,1	10,8	11,4	12,3	13,4	14,1
Vývoz	9,5	8,3	7,6	8,5	9,4	8,9

Zdroj: vlastní zpracování

Data z: genesis.destatis.de, 2022

Tabulka 15: Hodnoty dovozu a vývozu s Čínou mezi lety 2018–2020 v tis. EUR

	2018	2019	2020
Dovoz	106 064 516	110 054 162	117 373 256
Vývoz	93 003 881	95 983 949	95 840 086

Zdroj: vlastní zpracování

Data z: genesis.destatis.de, 2022

I navzdory propuknutí pandemie tržby Spolkové republiky Německo s Čínou vzrostly o 3 %. Hodnoty dovozu v letech 2018, 2019 i 2020 měly i nadále rostoucí trend. V roce 2018 hodnota čínského dovozu do Spolkové republiky Německo činila

⁸⁰Wirtschaftliche Auswirkungen, 2022. Dostupné z:

<https://www.destatis.de/DE/Themen/Querschnitt/Corona/Wirtschaft/kontextinformationen-wirtschaft.html>

⁸¹China 2020 im fünften Jahr in Folge Deutschlands wichtigster Handelspartner, 2021. Dostupné z:

https://www.destatis.de/DE/Presse/Pressemitteilungen/2021/02/PD21_077_51.html

přes 106 miliard EUR, další rok už přes 110 miliard EUR a v roce 2020 hodnota vystoupala až k 117 miliardám EUR. Na rozdíl od dovozu, tak německý vývoz do Číny mezi lety 2019 a 2020 lehce poklesl. V roce 2019 hodnota exportu činila 95 984 miliónů EUR a v roce 2020 klesla na 95 840 miliónů EUR. Největší pokles ve vývozu byl zaznamenán mezi měsíci březen a duben 2021, kdy se hodnota vývozu snížila o 1,9 miliard EUR. Význam obchodu Německa s Čínskou lidovou republikou neustále roste a předpokládá se, že i v budoucnu bude pro německý obchod Čína nejvýznamnějším partnerem a hodnoty dovozu i vývozu budou mít vývojové tendence.⁸²

Jedním z nejvíce zasažených obchodních partnerů v Evropě je bezesporu Francie. Francie je po Číně spolu s Nizozemskem nejdůležitějším exportním partnerem Spolkové republiky Německo. Francouzský zahraniční obchod utrpěl při příchodu pandemie značné ztráty. Německo je pro Francii nejdůležitějším odběratelem. Pohyb zboží přes hranice byl ve Francii ovlivněn přísnými opatřeními a omezeními v cestování.⁸³

Tabulka 16: Hodnoty dovozu a vývozu s Francií v období 10/2019–11/2021 v mld. EUR

	10/19	11/19	12/19	1/20	2/20	3/20	4/20	5/20	6/20	7/20
Dovoz	5,8	5,5	5,1	5,3	5,6	6,1	5,5	5,7	5,6	5,8
Vývoz	9,6	9,3	7,2	9,1	9,2	9,6	9,3	8,9	9,7	9,0

	8/20	9/20	10/20	11/20	12/20	1/21	2/21	3/21	4/21	5/21
Dovoz	4,5	5,7	5,8	5,5	5,1	4,4	4,9	5,8	4,9	4,8
Vývoz	7,3	9,3	9,6	9,3	7,2	7,9	8,1	9,5	8,4	8,3

	6/21	7/21	8/21	9/21	10/21	11/21
Dovoz	5,5	5,2	4,5	5,3	5,7	5,8
Vývoz	9,1	8,4	7,1	8,7	8,8	9,4

Zdroj: vlastní zpracování

Data z: genesis.destatis.de, 2022.

Tabulka 17: Hodnoty dovozu a vývozu s Francií mezi lety 2018–2020 v tis. EUR

	2018	2019	2020
Dovoz	65 023 904	66 199 400	56 363 928
Vývoz	105 358 833	106 563 521	90 910 075

Zdroj: vlastní zpracování

Data z: genesis.destatis.de, 2022.

⁸²Deutschlands Handel mit China wächst trotz Corona, 2021. Dostupné z:

<https://www.spiegel.de/wirtschaft/deutschland-handel-mit-china-waechst-trotz-corona-a-589290de-d1eb-43d9-929a-601eb2653816>

⁸³Deutsche und französische Wirtschaft, 2020. Dostupné z: <https://pole-franco-allemand.de/beitraege/beitrag/aussenhandel-2020-deutsche-und-franzoesische-wirtschaft-unterschiedlich-stark-von-der-corona-krise-b/>

Hodnota německého exportu do Francie mezi lety 2019 a 2020 výrazně klesla. V roce 2019 vývoz činil 106 563 521 tisíc EUR a v roce 2020 pouze 90 910 075 tisíc EUR. Meziročně hodnota klesla o 15 653 miliard EUR. Nejvíce zasažené odvětví je automobilový průmysl. I hodnota importu mezi lety 2019 a 2020 výrazně poklesla. Meziročně se hodnota dovozu snížila o 9 836 miliard EUR. Největší propad dovozu byl zaznamenán mezi měsíci červenec a srpen v roce 2020, kdy se hodnota snížila o 1,3 miliard EUR. Nejvýraznější pokles vývozu nastal mezi měsíci listopad a prosinec roku 2020, kdy vývoz upadlo 2,1 miliardy EUR. Budoucí vývoj zahraničního obchodu mezi Německem a Francií závisí na vývoji pandemie a tempu obnovy světového obchodu.⁸⁴

7.3 Dopady pandemie na obchod SRN

Zahraníční obchod je nejen pro Německo, ale i ostatní státy, důležitým ukazatelem vývoje ekonomiky země, zdrojem dat pro národní účty či analýzy hospodářství. Ekonomika Spolkové republiky Německo je závislá na exportu země a převážně tedy exportně orientovaná, ale v některých případech spoléhá na import.⁸⁵

Nejen německý zahraniční obchod je silně poznamenán a oslaben kvůli vypuknutí pandemie COVID-19. Celosvětový zahraniční obchod zaznamenal nejprudší pokles od světové finanční krize v roce 2009. Mezi lety 2019 a 2020 se hodnota výměny zboží přes hranice států snížila o 21,4 %. Dodavatele nejvíce zasáhla přísná opatření, která vedla až k uzavření řetězců a tím byla pozastavena celá výroba prodejního zboží. I na straně odběratelů propukla panika. Mnoho lidí ztratilo svá zaměstnání a také jistotu v obchodování.

Během vývoje pandemie se hodnoty dovozu i vývozu s jednotlivými zeměmi měnily každým měsícem. Největší šok pro německý export nastal ve čtvrtém čtvrtletí v roce 2020. V tomto období klesly prodeje zboží dovezeného z Německa v zemích Evropy, ale i ve Spojených státech. Výjimkou je Čína, kde export klesl jen mírně a výraznější byl pokles dovozu z Číny, avšak hodnoty se zvýšily hned v dalších měsících,

⁸⁴Wirtschaftliche Auswirkungen, 2022. Dostupné z: <https://www.destatis.de/DE/Themen/Querschnitt/Corona/Wirtschaft/kontextinformationen-wirtschaft.html#aussenhandel>

⁸⁵Wirtschaftliche Auswirkungen, 2022. Dostupné z: <https://www.destatis.de/DE/Themen/Querschnitt/Corona/Wirtschaft/kontextinformationen-wirtschaft.html;jsessionid=1D92948E930B8DB75CD14BAE8C964444.live732#aussenhandel>

tudíž celková bilance vykazovala vývojovou tendenci. Německý obchod zaznamenal rychlé zvýšení a obnovu hned v 1. čtvrtletí roku 2021 a velký podíl na této obnově měla právě Čína. Stále rozvíjející se nákaza na území Evropy na počátku roku 2021 nenapomohla rozvoji německého obchodu na území Evropské unie a stejně i export do Spojených států nevykazoval žádné výrazné oživení. Zlepšení přišlo až ke konci března 2021.

V 1. čtvrtletí roku 2020 byly nejvíce zasaženými komoditami právě hlavní předměty obchodu s Čínou. Poklesl export motorových vozidel a náhradních dílů, kovových výrobků a strojů. Avšak největší propad tyto komodity zaznamenaly až ve 2. čtvrtletí 2020, kdy hodnota exportu motorových vozidel, oproti hodnotám z roku 2019, klesla dokonce o 50 %. Oživující vliv měl pro německý export především obchod s kovy, který meziročně stoupl o 5,7 % a také obchod s elektrickými zařízeními s vzestupem o 4,8 %.

Největší vliv na opětovný vzestup německého zahraničního obchodu bude mít jistě Čína i poptávka ze strany Spojených států amerických. Důležitá bude také obnova obchodu uvnitř Evropské unie. Významným faktorem pro znovuoobnovení evropského obchodu je zastavení šíření nových variant viru.⁸⁶

⁸⁶Zeichen der Erholung im deutschen Außenhandel, 2021. Dostupné z: <https://www.wirtschaftsdienst.eu/inhalt/jahr/2021/heft/6/beitrag/zeichen-der-erholung-im-deutschen-aussenhandel.html>

8 Závěr

Cílem této bakalářské práce je zachytit postupný vývoj zahraničního obchodu Spolkové republiky Německo a zhodnotit postavení země ve světovém obchodu a ekonomice. Na základě dostupných dat vyhodnotit obchodní vztahy s hlavními subjekty mezinárodních ekonomických vztahů a také popsat zahraniční obchod se sousední Českou republikou, včetně přímých zahraničních investic těchto dvou států. Dále má tato práce popsat vývoj hodnot zahraničního obchodu Německa během pandemie koronaviru.

Spolková republika Německo je z hlediska HDP největší ekonomika v celé Evropské unii a 4. největší ekonomika na celém světě, hned za Spojenými státy, Čínou a Japonskem. Německo je také považováno za jeden z hlavních subjektů mezinárodních vztahů. V žebříčku hodnot celosvětového exportu se v roce 2021 umístilo na 3. místě a v žebříčku importu též na 3. místě. Spolková republika Německo je jedním z hlavních tahounů světového obchodu i ekonomiky.

Zahraníční obchod je důležitým aspektem pro celkový růst země. V poválečném období bylo německé hospodářství silně oslabeno a obchod země byl utlumen. Tento stav netrval dlouho, jelikož se Německu dostala pomoc od okolních zemí. Bylo ve vlastním zájmu těchto zemí, aby Německo, jako největší ekonomika Evropy fungovala, jelikož napomáhala chodu jejich obchodů a ekonomik. Následně přišlo období rychlého růstu německého hospodářství a již v roce 1960 Spolková republika Německo obsadila nejvyšší místo v žebříčku průmyslových výrobců západní Evropy. Následný vývoj byl zpomalen hospodářskými krizemi v letech 1974–1975 a 1980–1983. Hlavním předmětem německých obchodů byl a je i dodnes obchod s dopravními prostředky a náhradními díly. Proto byl automobilový průmysl nejvíc postihnut všemi hospodářskými krizemi. Výraznému rozvoji německého exportu napomohl vstup do Evropské unie v roce 1992 a Německo rozšířilo svůj vývoz do většiny zemí střední a východní Evropy. Jako ostatní země, tak i Německo bylo v roce 2008 a 2009 zasaženo finanční a ekonomickou krizí. I přesto si země udržela kladnou obchodní bilanci, ale hodnota dovozu a vývozu se snížila o 17,5 %.

Nejdůležitějším obchodním partnerem Německa je bezesporu Čína. Vztahy těchto dvou zemí jsou tak pevné, že i přes drtivé dopady celosvětové pandemie vzájemný obchod těchto zemí situaci s přehledem ustál. Hodnota dovozu z Číny si dokonce meziročně udržela rostoucí trend i přesto, že během roku došlo k výraznějším poklesům.

Silné ekonomiky jako je německá a čínská sice byly zasáhnuty pandemickou krizí, ale obě země mají schopnost rychlé obnovy.

Spolková republika Německo je pro Českou republiku nejdůležitější obchodní partner. Spolupráce těchto zemí výrazně napomáhá vývoji nejen českého obchodu, ale i celé české ekonomiky. Pokud by došlo k přetrhání vztahů těchto dvou zemí, Česká republika by utrhla značné ztráty, jelikož je český trh do jisté míry závislý na chodu trhu Spolkové republiky. Od vzniku České republiky německo-český obchod rostl. V posledních letech je tento obchod ovlivněn příchodem pandemie. Výrazný pokles byl zaznamenán na straně dovozu i vývozu.

Mezi lety 2019 a 2020 došlo ke snížení hodnot dovozu i vývozu. Nejvíce zasažen byl německý export, konkrétně vývoz motorových vozidel, chemikálií, strojů i počítačového vybavení. Budoucí vývoj zahraničního obchodu Německa závisí na vývoji aktuální situace spojené s pandemií viru COVID-19, obnovení ekonomik a obchodu nejen Německa, ale i obchodních partnerů této země.

Německo je velice silná země, která se rychle vzpamatovala ze všech finančních a hospodářských krizí i ztrát po druhé světové válce. Je téměř jisté, že se zdárně vypořádá i s důsledky pandemie. Aktuálně jsou hodnoty německého obchodu opět na úrovni jako před začátkem pandemie a očekává se, že budou mít i nadále rostoucí trend.

9 Seznam použitých zdrojů

9.1 Knižní publikace

1. ENGLIŠ, Karel. *Národní hospodářství: vybrané kapitoly*. Brno: Nadace Universitas Masarykiana, 1994. Heureka. ISBN 80-85834-09-x.
2. KALÍNSKÁ, Emilie. *Mezinárodní obchod v 21. století*. Praha: Grada, 2010. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3396-8.
3. KUBIŠTA, Václav. *Mezinárodní ekonomické vztahy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-191-5.
4. NOVOTNÝ, Zdeněk, Radka KAFKOVÁ a Věra DYNAROVÁ. *Podniková ekonomika 2*. Břeclav: Moraviapress, 1998. ISBN 8086181081.
5. PRŮCHA, Václav. *Hospodářské a sociální dějiny Československa 1918-1992*. Brno: Doplněk, 2009. ISBN 807239147x.
6. RUSMICOVÁ, Lada a Jindřich SOUKUP. *Makroekonomie: základní kurs*. 5. vyd. Slaný: Melandrium, 2002. ISBN 80-86175-24-3.
7. SVATOŠ, Miroslav. *Zahraniční obchod: teorie a praxe*. Praha: Grada, 2009. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-2708-0.
8. ŠTĚRBOVÁ, Ludmila. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. Praha: Grada, 2013. Expert (Grada). ISBN 9788024746944.

9.2 Internetové zdroje

1. Arbeitslosenquote in Deutschland im Jahresdurchschnitt von 2005 bis 2022. Statista [online]. 2022 [cit. 04.12.2021]. Dostupné z: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/1224/umfrage/arbeitslosenquote-in-deutschland-seit-1995/>
2. Aus- und Einfuhr: Deutschland, Jahre. Genesis.destatis. 2022 [online]. Copyright © Statistisches Bundesamt [cit. 18.02.2022]. Dostupné z: <https://www-genesis.destatis.de/genesis/online?operation=themes&code=5#breadcrumb>
3. Auswirkungen der Corona-Pandemie auf Wirtschaft und Konjunktur (in Deutschland) – Statistisches Bundesamt. [online]. Copyright © [cit. 02.01.2022]. Dostupné z: <https://www.destatis.de/DE/Themen/Querschnitt/Corona/Wirtschaft/kontextinformationen-wirtschaft.html>
4. Auswirkungen der Corona-Pandemie auf Wirtschaft und Konjunktur (in Deutschland) – Statistisches Bundesamt. [online]. Copyright © [cit. 02.02.2022]. Dostupné z: <https://www.destatis.de/DE/Themen/Querschnitt/Corona/Wirtschaft/kontextinformationen-wirtschaft.html#aussenhandel>
5. Auswirkungen der Corona-Pandemie auf Wirtschaft und Konjunktur (in Deutschland) – Statistisches Bundesamt. [online]. Copyright © [cit. 02.02.2022]. Dostupné z: <https://www.destatis.de/DE/Themen/Querschnitt/Corona/Wirtschaft/kontextinformationen-wirtschaft.html?sessionId=1D92948E930B8DB75CD14BAE8C964444.live732#aussenhandel>
6. Beitrag. Pôle Franco-Allemand [online]. Copyright © shutterstock.com [cit. 02.01.2022]. Dostupné z: <https://pole-franco-allemand.de/beitraege/beitrag/aussenhandel-2020-deutsche-und-franzoesische-wirtschaft-unterschiedlich-stark-von-der-corona-krise-b/>

7. BIP pro Kopf in Deutschland bis 2019. Statista – das Statistik-Portal: Statistiken, Marktdaten&Studien [online]. Copyright © Statista 2022 [cit. 18.02.2022]. Dostupné z: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/1252/umfrage/entwicklung-des-bruttoinlandsprodukts-je-einwohner-seit-1991/>
8. Bruttoinlandsprodukt (BIP) bis 2019. Statista: Statistiken, Marktdaten&Studien [online]. Copyright © Statista 2022 [cit. 19.02.2022]. Dostupné z: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/1251/umfrage/entwicklung-des-bruttoinlandsprodukts-seit-dem-jahr-1991/>
9. COVID Live – Coronavirus Statistics –Worldometer – real time world statistics [online]. Copyright © Worldometers.info [cit. 02.02.2022]. Dostupné z: <https://www.worldometers.info/coronavirus/#countries>
10. Čína. BusinessInfo.cz. BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export [online]. Copyright © 1997 [cit. 19.02.2022]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/cina-souhrnna-teritorialni-informace/2/>
11. Deutschlands Handel mit China wächst trotz Corona. Spiegel Wirtschaft. [online] 2021.[cit. 02.01.2022]. Dostupné z: <https://www.spiegel.de/wirtschaft/deutschland-handel-mit-china-waechst-trotz-corona-a-589290de-d1eb-43d9-929a-601eb2653816>
12. Direktinvestitionsstatistiken, Aktualisierte Ausgabe, Statistische Fachreihe. Deutsche Bundesbank. [online]. Copyright © Deutsche Bundesbank. [cit.08.010.2021]. Dostupné z: <https://www.bundesbank.de/resource/blob/804078/0280ca65f3176fceed9dc1b8dc7adb84/mL/0-direktinvestitionen-data.pdf>
13. Ekonomika – Makroekonomika ČR 2022, data, novinky. Kurzy.cz [online]. 2022 [cit. 02.01.2022]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/makroekonomika/>
14. EKONOMIKA: Kvalitní doučování – účetnictví. *Kvalitní doučování – účetnictví* [online]. Copyright © 2011. [cit.03.06.2021]. Dostupné z: <https://www.galambicovadoucovani.eu/moravskoslezska-obchodni-akademie-petrvald/ekonomika/>
15. Entwicklung der deutschen Außenwirtschaftsbeziehungen – Wirtschaftsdienst. [online]. [cit.03.06.2021]. Dostupné z: <https://www.wirtschaftsdienst.eu/inhalt/jahr/2010/heft/5/beitrag/entwicklung-der-deutschen-aussenwirtschaftsbeziehungen.html>
16. Entwicklung des BIP bis 2020 und Prognose der Bundesbank bis 2024. Statista: Statistiken, Marktdaten&Studien [online]. Copyright © Statista 2022 [cit. 19.02.2022]. Dostupné z: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/72837/umfrage/prognose-der-bundesbank-zur-entwicklung-des-bip/>
17. Entwicklung des deutschen Außenhandels – Statistisches Bundesamt. [online]. Copyright © [cit. 02.01.2022]. Dostupné z: https://www.destatis.de/DE/Themen/Wirtschaft/Aussenhandel/_Grafik/_Interaktiv/entwicklung-aussenhandel-jahre.html
18. Evropský srovnávací program. Český statistický úřad, 2021. [online]. [cit. 03.09.2021]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/evropsky_srovnacni_program
19. Exchanging DM for euro [online]. Copyright © Deutsche Bundesbank. [cit.08.08.2021]. Dostupné z: <https://www.bundesbank.de/en/tasks/cash-management/dm-banknotes-and-coins/-/exchanging-dm-for-euro-616928>
20. Germany – Country Profile – Global Geografie. *Globalgeografia – Sito di divulgazione geografica*[online]. [cit.08.08.2021]. Dostupné z: <https://www.globalgeografia.com/en/europe/germany.htm>

21. Germany (DEU) and Japan (JPN) Trade. OEC – The Observatory of Economic Complexity [online]. [cit. 02.01.2022]. Dostupné z: <https://oec.world/en/profile/bilateral-country/deu/partner/jpn>
22. Germany (DEU) and Netherlands (NLD) Trade | OEC – The Observatory of Economic Complexity. [online]. [cit. 02.01.2022]. Dostupné z: <https://oec.world/en/profile/bilateral-country/deu/partner/nld>
23. Germany and Czechia: Bilateral relations – Federal Foreign Office. [online]. Copyright © 1995 [cit. 02.01.2022]. Dostupné z: <https://www.auswaertigesamt.de/en/aussenpolitik/laenderinformationen/tschechischerepublik-node/czech-republic/219976>
24. Germany and China: Bilateral relations – Federal Foreign Office. [online]. Copyright © 1995 [cit. 02.02.2022]. Dostupné z: <https://www.auswaertigesamt.de/en/aussenpolitik/laenderinformationen/china-node/china/228916>
25. Germany and Japan: Bilateral relations – Federal Foreign Office. [online]. Copyright © 1995 [cit. 02.01.2022]. Dostupné z: <https://www.auswaertigesamt.de/en/aussenpolitik/japan/229264>
26. Germany and the Netherlands: Bilateral relations – Federal Foreign Office. [online]. Copyright © 1995 [cit. 02.01.2022]. Dostupné z: <https://www.auswaertigesamt.de/en/aussenpolitik/germany-netherlands-bilateral/227968>
27. Germany and the United States of America: Bilateral relations – Federal Foreign Office. [online]. Copyright © Florian Gaertner [cit. 02.01.2022]. Dostupné z: <https://www.auswaertigesamt.de/en/aussenpolitik/unitedstatesofamerica/218718>
28. Germany Exports to China. Trading Economics [online] 2020. Copyright © [cit. 02.12.2021]. Dostupné z: <https://tradingeconomics.com/germany/exports/china>
29. Germany Life Expectancy 1950-2022. MacroTrends. The Long Term Perspective on Markets [online]. Copyright © 2010 [cit. 02.09.2021]. Dostupné z: <https://www.macrotrends.net/countries/DEU/germany/life-expectancy>
30. Germany Population 2022 (Demographics, Maps, Graphs). World Population by Country [online]. Copyright © 2022 World Population Review [cit. 03.09.2021]. Dostupné z: <https://worldpopulationreview.com/countries/germany-population>
31. Gesamtentwicklung des deutschen Außenhandels ab 1950. 2021. Statistisches Bundesamt Deutschland. [online]. Copyright © Statistisches Bundesamt [cit. 18.02.2022]. Dostupné z: https://www.destatis.de/DE/Themen/Wirtschaft/Aussenhandel/Tabellen/gesamtentwicklung-aussenhandel.pdf?__blob=publicationFile
32. China 2020 im fünften Jahr in Folge Deutschlands wichtigster Handelspartner. Statistisches Bundesamt. [online]. Copyright © [cit. 02.01.2022]. Dostupné z: https://www.destatis.de/DE/Presse/Pressemitteilungen/2021/02/PD21_077_51.html
33. China Exports to Germany. Trading Economics [online] 2020. Copyright © [cit. 02.12.2021]. Dostupné z: <https://tradingeconomics.com/china/exports/germany>
34. Immigrant numbers in Germany 1991-2020. Statista. The Statistics Portal for Market Data, [online]. Copyright © Statista 2022 [cit. 02.09.2021]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/894223/immigrant-numbers-germany/>
35. Koronavirová recese pod větším drobnohledem. eagon.cz [online]. Copyright © 2022 [cit. 02.01.2022]. Dostupné z: <https://www.aegon.cz/koronavirova-recese-pod-vetsim-drobnohledem/>
36. Koronavirus. Jak šel čas s covid-19: Čína-svět-Česko. Seznamzpravy.cz [online]. Copyright © 1996 [cit. 02.01.2022]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/koronavirus-covid-19-jak-sel-cas-91186>

37. LACINA, Jiří. Česko je bohatší než Itálie a Španělsko, možná předběhne i Japonsko.idnes.cz[online]. 2020 [cit. 02.01.2022]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/cesko-ceska-republika-italie-spanelsko-hdp-bohatstvi-japonsko.A201026_111004_ekonomika_jla
38. Largest Countries in theWorld by Area. *Worldometer – real time world statistics*[online]. Copyright © Worldmeters.info [cit.08.08.2021]. Dostupné z: <https://www.worldometers.info/geography/largest-countries-in-the-world/>
39. Mezinárodní obchod se zbožím – Eurostat Statistics Explained. *European Commission*. [online]. [cit.06.07.2021]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Archive:Mezin%C3%A1rodn%C3%AD_obchod_se_zbo%C5%BE%C3%ADm&oldid=485278
40. Mezinárodní obchod se zbožím v čase nástupu koronavirové pandemie z pohledu ekonomických regionů – Česká národní banka. [online]. Copyright © ČNB 2022. [cit.03.06.2021]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/cnblog/Mezinarodni-obchod-se-zbozim-v-case-nastupu-koronavirove-pandemie-z-pohledu-ekonomickyh-regionu/
41. Monthly u.s. international trade in goods and services, november 2021. U.S. Department of Commerce. [online] 2022. Copyright © [cit. 02.12.2021]. Dostupné z: https://www.census.gov/foreign-trade/Press-Release/current_press_release/ft900.pdf
42. Nationalatlas – Archiv [online]. Copyright ©, [cit. 02.12.2021]. Dostupné z: http://archiv.nationalatlas.de/wp-content/art_pdf/Band1_134-137_archiv.pdf
43. Německo – informace o státu. Zeměpis 24 (Zemepis.net) - online učebnice zeměpisu s referáty o státech všech zemí světa[online]. Copyright © 2006-2020 [cit.08.08.2021]. Dostupné z: <https://www.zemepis24.cz/staty/nemecko>
44. Německo – profily jednotlivých zemí. European-union.europa.eu – principles – countries – history [online]. [cit. 03.09.2021]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/country-profiles/germany_cs
45. Německo. BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export [online]. Copyright © 1997 [cit. 04.12.2021]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/nemecko-souhrnna-teritorialni-informace/>
46. Nezaměstnanost – využití lidských zdrojů. Český statistický úřad, 2014. [online]. [cit. 04.12.2021]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/13-1132-06-za_rok_2005-3_3_nezamestnanost
47. Politický systém České republiky. Zprávy z České republiky. Radio Prague International [online]. Copyright © 1997 [cit. 02.02.2022]. Dostupné z: <https://cesky.radio.cz/politicky-system-ceske-republiky-8722784>
48. Population by Country (2022) - Worldometer. Real time world statistics [online]. Copyright © Copyright Worldometers.info [cit. 02.09.2022]. Dostupné z: <https://www.worldometers.info/world-population/population-by-country/>
49. Preise, Verbraucherpreisindizes für Deutschland, Lange Reihen ab 1948 [online]. © Statistisches Bundesamt (Destatis), 2022 [cit. 03.09.2021]. Dostupné z: https://www.destatis.de/DE/Themen/Wirtschaft/Preise/Verbraucherpreisindex/Publikationen/Downloads-Verbraucherpreise/verbraucherpreisindex-lange-reihen-pdf-5611103.pdf;jsessionid=A5279DF32D869B4EBB39996EDE68E7F8.live712?__blob=publicationFile
50. Přímé zahraniční investice – Česká národní banka. [online]. Copyright © ČNB 2022 [cit. 02.01.2022]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/

51. Přímé zahraniční investice. MONETA Money Bank [online]. Copyright © 2022 MONETA Money Bank, [cit. 02.02.2022]. Dostupné z: <https://www.moneta.cz/slovník-pojmu/detail/prime-zahranicni-investice>
52. Přímé zahraniční investice. *Obecný metodický popis a komentář k vývoji přímých zahraničních investic*. [online] 2019. [cit. 02.01.2022]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/PZI_2019_CZ.pdf
53. Record number of over 1.2 million first time asylum seekers registered in 2015. [online]. 2016. Copyright © [cit. 02.12.2021]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7203832/3-04032016-AP-EN.pdf/790eba01-381c-4163-bcd2-a54959b99ed6>
54. Refubium – Startseite [online]. Dostupné z: https://refubium.fu-berlin.de/bitstream/handle/fub188/9205/02_Kap2.pdf?sequence=3&isAllowed=y
55. Statistická ročenka České republiky - 2009. Český statistický úřad, 2009. [online]. [cit. 04.12.2021]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-ceske-republiky-2009-x5xduy85af>
56. Statistická ročenka České republiky - 2010. Český statistický úřad, 2010. [online]. [cit. 04.12.2021]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-ceske-republiky-2010-zqa20bl53r>
57. Statistická ročenka České republiky - 2013. Český statistický úřad, 2013. [online]. [cit. 04.12.2021]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-ceske-republiky-2013-pxygncc90n>
58. Statistická ročenka České republiky - 2016. Český statistický úřad, 2016. [online]. [cit. 04.12.2021]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-ceske-republiky-2016>
59. Statistická ročenka České republiky - 2021. Český statistický úřad, 2021. [online]. [cit. 04.12.2021]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-ceske-republiky-lxnk9quszp>
60. Stav tuzemských přímých investic v zahraničí k 31.12. Česká národní banka [online] 2019. [cit. 02.01.2022]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/analytics/saw.dll?Portal&PortalPath=/shared/PZI_WEB/WEB_PZI
61. U.S. Relations With Germany – United States Department of State [online]. [cit. 02.01.2022]. Dostupné z: <https://www.state.gov/u-s-relations-with-germany/>
62. Verbraucherpreisindex (inkl. Veränderungsdaten): Deutschland, Jahre – GENESIS-Online, 2022 [online]. Copyright © Statistisches Bundesamt [cit. 18.02.2022]. Dostupné z: <https://www-genesis.destatis.de/genesis/online?operation=themes&code=5#abreadcrumb>
63. Wirtschaftswachstum Deutschland – BIP-Wachstum bis 2020. Statista – das Statistik-Portal: Statistiken, Marktdaten&Studien [online]. Copyright © Statista 2022 [cit. 18.02.2022]. Dostupné z: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/2112/umfrage/veraenderung-des-bruttoinlandprodukts-im-vergleich-zum-vorjahr/>
64. World Trade Statistical Review 2021. World Trade Organization – Global trade [online]. Copyright © [cit. 02.12.2021]. Dostupné z: https://www.wto.org/english/res_e/status_e/wts2021_e/wts2021_e.pdf
65. Zahraniční obchod – ČR 2022–10 let. Kurzy.cz [online]. 2022 [cit. 02.01.2022]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/makroekonomika/zahranicni-obchod/?imakroGraphFrom=1.1.2012>

66. Zahraniční obchod s jednotlivými sousedními státy. czso.cz [online]. [cit. 02.01.2022]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20535740/w-114809k03.pdf/1595fc63-fce7-4080-84d1-869852603061?version=1.0>
67. Zahraniční obchod se zbožím podle CZ-CPA s Německem. czso.cz [online]. 2020 [cit. 02.01.2022]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/141885111/2420082115.pdf/bcf8c805-61ab-4762-a442-00019f3ccb65?version=1.1>
68. Základní informace o ČR | Velvyslanectví České republiky v Bratislavě. [online]. [cit. 02.01.2022]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/bratislava/cz/cr_a_eu/zakladni_informace_o_cr/index.html
69. Zeichen der Erholung im deutschen Außenhandel – Wirtschaftsdienst [online]. Copyright © Der [cit. 02.02.2022]. Dostupné z: <https://www.wirtschaftsdienst.eu/inhalt/jahr/2021/heft/6/beitrag/zeichen-der-erholung-im-deutschen-aussenhandel.html>

10 Seznam grafů

Graf 1: Vývoj HDP na obyvatele v Německu v letech 2011–2021 (EUR)	32
Graf 2: Vývoj růstu HDP v Německu v letech 2011–2021 (%)	33
Graf 3: Míra inflace v SRN v letech 2010–2021 (%)	34
Graf 4: Vývoj průměrné míry nezaměstnanosti SRN v % v letech 2010–2020	36
Graf 5: České přímé investice v zahraničí k 31.12.2019 – dle odvětví	51
Graf 6: Podíl přímých zahraničních investic v ČR zemí Evropy v mil. CZK (2019).....	53
Graf 7: Dopad pandemie na vybrané exportní komodity ve SRN	70
Graf 8: Dopad pandemie na vybrané importní komodity ve SRN.....	70
Graf 9: Zahraniční obchod SRN s Čínou, 2008–2020 (v mld. EUR)	71
Graf 10: Podíl přímých zahraničních investic SRN v Evropě v roce 2019	72

11 Seznam tabulek

Tabulka 1: Vývoj HDP v Německu na obyvatele v letech 2011–2021 (EUR).....	31
Tabulka 2: Míra inflace v SRN v letech 2010–2021 (%)	34
Tabulka 3: Vývoj míry nezaměstnanosti SRN v % za období 2010–2022.....	35
Tabulka 4: Vývoj zahraničního obchodu SRN (1989-2020) v miliardách EUR	39
Tabulka 5: Hlavní subjekty mezinárodních ekonomických vztahů pro rok 2021	40
Tabulka 6: Zahraniční obchod SRN s Českou republikou dle zboží za rok 2020	46
Tabulka 7: Zahraniční obchod SRN a ČR v mil. CZK (1995-2020)	49
Tabulka 8: České přímé zahraniční investice v Německu za rok 2019	51

Tabulka 9: Vývoj českých PZI v Německu za posledních 5 let	52
Tabulka 10: Německé přímé zahraniční investice v České republice v roce 2019	52
Tabulka 11: PZI Spolkové republiky Německo v Evropě v mil. EUR (2019).....	54
Tabulka 12: Vývoj dovozu a vývozu SRN v období 10/2019–11/2021 v mld. EUR.....	56
Tabulka 13: Hodnoty dovozu a vývozu SRN mezi lety 2018–2020 v tis. EUR.....	56
Tabulka 14: Hodnoty dovozu a vývozu s Čínou v období 10/2019–11/2021 v mld. EUR .	57
Tabulka 15: Hodnoty dovozu a vývozu s Čínou mezi lety 2018–2020 v tis. EUR	57
Tabulka 16: Hodnoty dovozu a vývozu s Francií v období 10/2019–11/2021 v mld. EUR	58
Tabulka 17: Hodnoty dovozu a vývozu s Francií mezi lety 2018–2020 v tis. EUR	58
Tabulka 18: Přímé zahraniční investice v ČR zemí Evropy v mil. CZK (2019).....	71
Tabulka 19: Přímé zahraniční investice SRN ve světě za rok 2019	72

12 Seznam zkratk

COVID – coronavirus disease

CZK – koruna česká

ČNB – Česká národní banka

ČR – Česká republika

ČSR – Česko-slovenská republika

EU – Evropská unie

EUR – euro

EUROSTAT – statistický úřad Evropské unie

FO – fyzická osoba

G6 – group of 6, aktuálně G7, uskupení ekonomicky nejvyspělejších států světa

HDP – hrubý domácí produkt

NATO – Severoatlantická aliance

NDR – Německá demokratická republika

OSN – Organizace spojených národů

PO – právnická osoba

PZI – přímé zahraniční investice

SRN – Spolková republika Německo

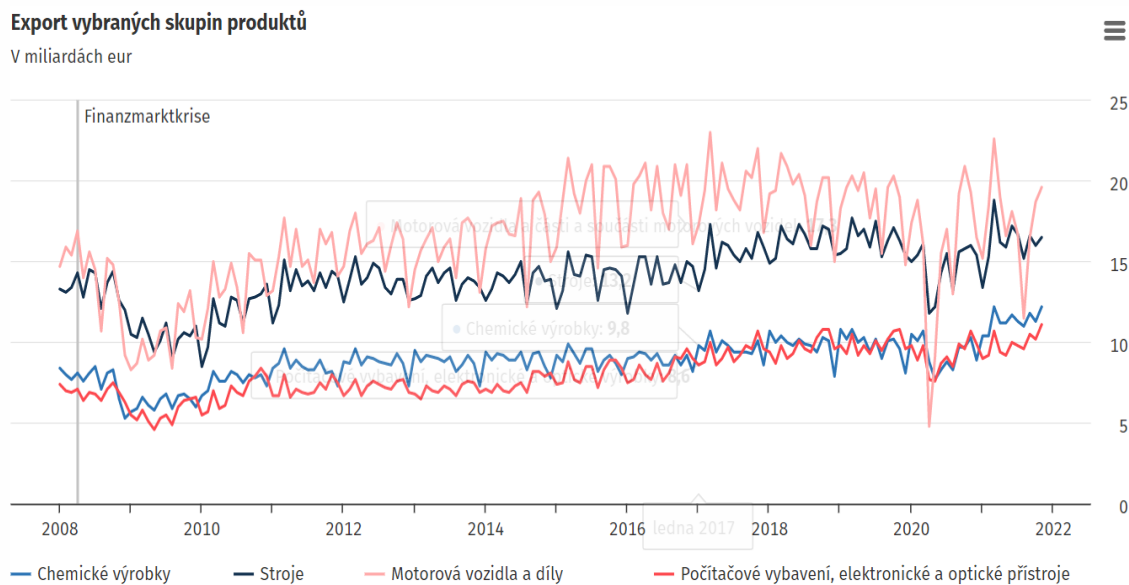
UNESCO – Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu

USA – Spojené státy americké

UTC – koordinovaný světový čas

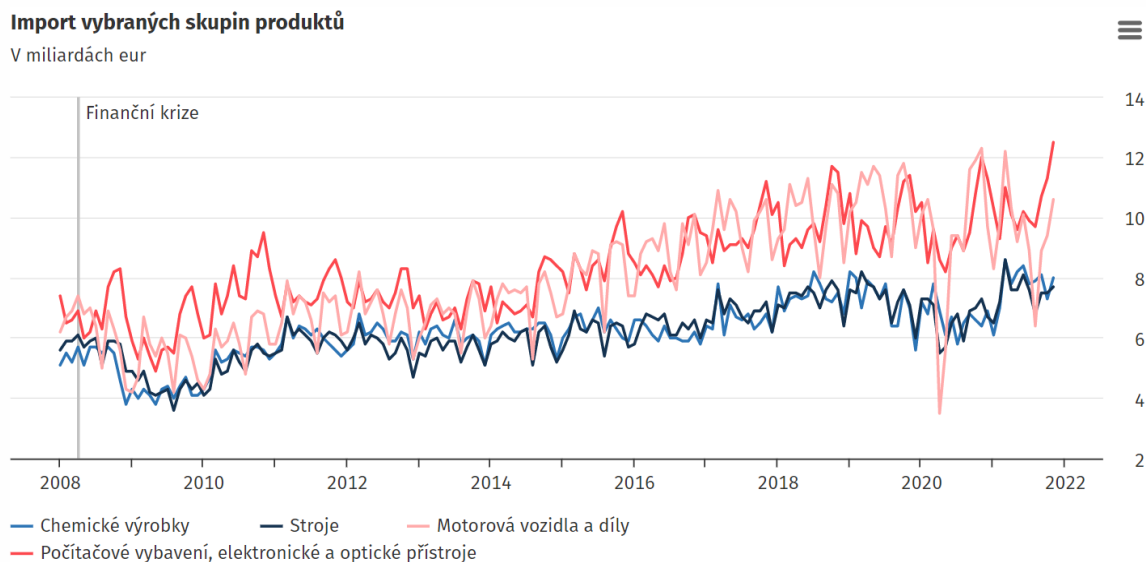
13 Přílohy

Graf 7: Dopad pandemie na vybrané exportní komodity v SRN

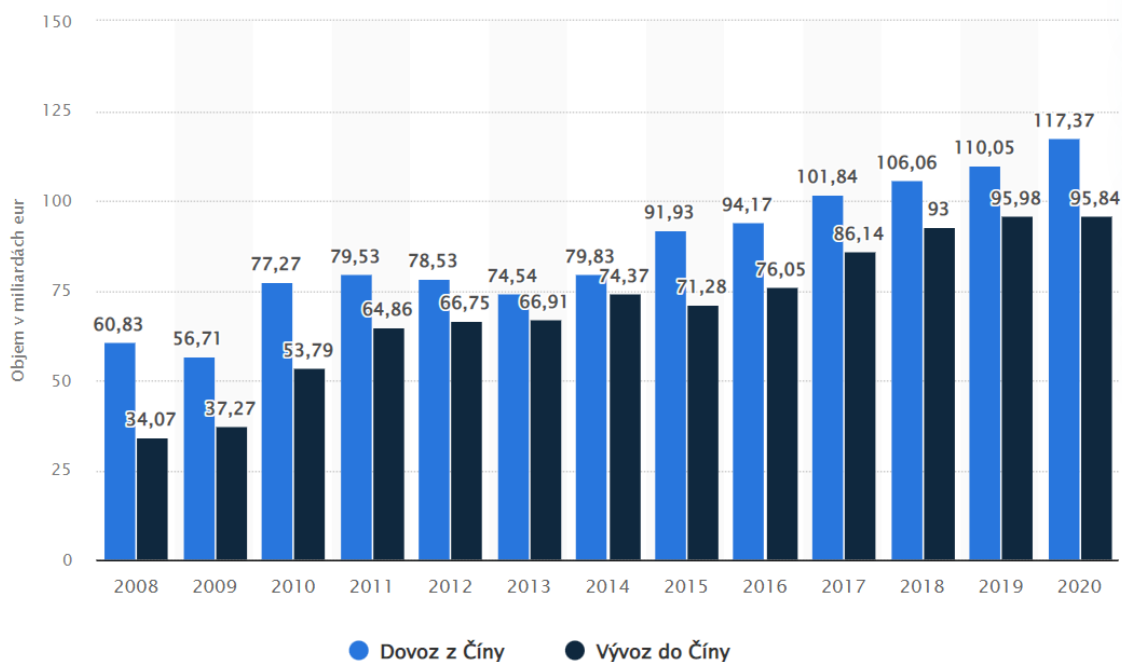
Zdroj: Statistisches Bundesamt (Destatis), 2022

Graf 8: Dopad pandemie na vybrané importní komodity v SRN

Zdroj: Statistisches Bundesamt (Destatis), 2022

Graf 9: Zahraníční obchod SRN s Čínou, 2008–2020 (v mld. EUR)

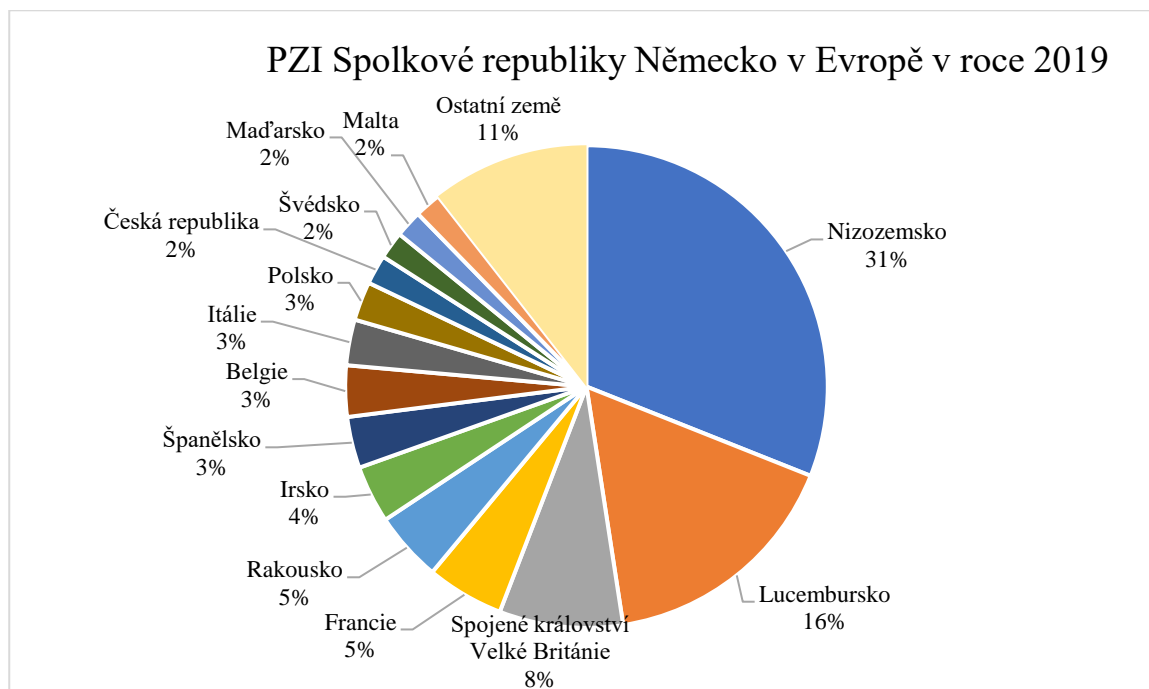
Zdroj: statista.com, 2022

Tabulka 18: Přímé zahraniční investice v ČR zemí Evropy v mil. CZK (2019)

Stát	Základní kapitál	Reinvestovaný zisk	Ostatní kapitál	Celkem
Nizozemí	367 748,1	228 941,6	110 891,1	707 580,8
Lucembursko	234 687,7	238 495,7	185 387,6	658 571,1
Německo	313 075,5	263 813,2	-525,1	576 363,6
Rakousko	160 245,4	230 563,7	19 345,6	410 154,8
Francie	114 551,1	126 587,7	28 664,0	269 802,8
Švýcarsko	55 654,3	81 588,7	12 280,6	149 523,6
Kypr	90 011,6	16 303,0	24 698,4	131 012,9
Slovensko	78 628,3	39 328,3	531,8	118 488,4
Itálie	26 643,6	81 091,2	2 089,2	109 824,1
Velká Británie	71 853,1	24 301,2	12 573,8	108 728,1
Polsko	46 308,7	56 669,1	-7 412,0	95 565,7
Belgie	51 077,7	85 900,1	-46 706,5	90 271,3
Švédsko	16 040,5	20 103,3	13 341,1	49 484,9
Španělsko	25 346,2	6 939,9	5 668,8	37 408,8
Rusko	22 035,9	-30 571,1	3 999,6	22 978,3
Ostatní země (24)				107 891,4

Zdroj: ČNB, 2021

Graf 10: Podíl přímých zahraničních investic SRN v Evropě v roce 2019

Zdroj: vlastní zpracování

Data z: Deutsche Bundesbank, 2021.

Tabulka 19: Přímé zahraniční investice SRN ve světě za rok 2019

SVĚTADÍLY	PZI v mil. EUR	% podíl
Evropa	1 265 328	68,11 %
Afrika	9 615	0,52 %
Amerika	388 078	20,89 %
Asie	181 554	9,77 %
Austrálie, Oceánie a polární oblasti	13 280	0,71 %
CELKEM SVĚT	1 857 855	100 %

Zdroj: vlastní zpracování

Data z: Deutsche Bundesbank, 2021.